

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 נאמר ב'שיר השירים', הקדוש ברוך הוא (ה'דוד) אומר לכנסת ישראל
 2 (ה'כלה):
 3 פאתי¹ לגני אחותי כלה², ואיתא מובא ב'מדרש רבה'
 4 במקומו³ על פסוק זה לגני לגנוני, למקום העונג ומקום ההתייחדות
 5 שלי, דעיקר שכונה בפתחונים
 6 היתה, בתחילת בריאת העולם עיקר
 7 גילוי והשראת השכינה היה בעולם
 8 הזה התחתון אלא שלאחר-יזה
 9 בהמשך הזמן הנה על-ידי חטא
 10 עץ הדעת והחטאים
 11 שלאחריו כמו חטא העבודה-הזרה
 12 כדורו של אנוש, החטאים של דור
 13 המכול ועוד סלקו את השכינה
 14 מלמטה למעלה, תחילה מהארץ
 15 לרקיע הראשון, ואחר כך מהרקיע
 16 הראשון לשני וכן הלאה עד הרקיע
 17 השביעי ואחר-כך עמדו
 18 הצדיקים והורידו את
 19 השכינה מלמעלה למטה,
 20 תחילה מהרקיע השביעי לשישי ואחר-
 21 כך מהשישי לחמישי וכן הלאה עד
 22 שבא משה, שהוא השביעי
 23 לאברהם אבינו, הצדיק שהוריד את
 24 השכינה מהרקיע השביעי לרקיע
 25 השישי (אברהם-יצחק-יעקב-לוי-קהת-
 26 עמרם-משה), וכל השביעין
 27 חביבין⁴, והוריד משה את
 28 השכינה מרקיע הראשון
 29 לארץ, לעלם הזה הגשמי התחתון,
 30 שזוהי תכלית הפונה של
 31 הבריאה להיות דירה לו יתברך
 32 בפתחונים שהעולם הזה התחתון
 33 יהיה מקום ראוי לגילוי והשראת
 34 השכינה, וזו המשמעות של 'באתי
 35 לגני לגנוני, למקום שבו היתה
 36 עיקר השכינה בעת בריאת העולם לפני חטא עץ הדעת והחטאים שאחריו
 37 דעיקר שכונה בפתחונים היתה.

בס"ד. יו"ד שבת, ה'תשט"ז*

(הנחה בלתי מוגה)

1 פאתי¹ לגני אחותי כלה², ואיתא ב'מדרש
 רבה' במקומו³ לגני לגנוני, דעיקר
 שכונה בפתחונים היתה, אלא שלאחר-יזה הנה
 על-ידי חטא עץ הדעת והחטאים שלאחריו
 סלקו את השכינה מלמטה למעלה, ואחר-כך
 עמדו הצדיקים והורידו את השכינה מלמעלה
 למטה, עד שבא משה, שהוא השביעי, וכל
 השביעין חביבין⁴, והוריד את השכינה מרקיע
 הראשון לארץ, שזוהי תכלית הפונה להיות
 דירה לו יתברך בפתחונים, לגנוני, דעיקר
 שכונה בפתחונים היתה. וזהו גם מה שכתוב⁵
 ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם, בתוך כל אחד
 ואחד מישראל⁶, שהם יעשו דירה לו יתברך
 בפתחונים. וזהו שאמת העבודות העקריות
 שהיו במשכן ומקדש היא עבודת הקרבנות,
 שענינה הוא הקרבת נפש הבהמית⁷, שעל-ידי-
 זה נעשה קרוב כל הכחות⁸, ואחר-כך נעשה
 רים נוחם לתו⁹, שהוא ענין התמלקה
 למטה¹⁰. וזהו גם-כן מה שהמשכן נבנה מעצי
 שטים¹¹, דשיטה הוא מלשון שטות, פי העבודה
 שעל-ידי עושים בפתחונים דירה לו יתברך
 (ענינו של המשכן), שהוא ענין המשכת אור
 ודעת, וכפי שיבאר להלן, פי
 בפתחונים דירה לו יתברך

ב וזהו גם התוכן הפנימי של מה שכתוב⁵ ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם, ודרשו חכמינו ז"ל שהכתוב היה צריך לומר "בתוכי", שהשראת השכינה תהיה במשכן ובמקדש, ונאמר "בתוכם" להורות שעל המשכן והמקדש תהיה השראת השכינה בתוך כל אחד ואחד מישראל⁶, שהם בני ישראל, יעשו דירה לו יתברך בפתחונים ועליהם מוטלת שליחות זו לעשות את העולם מקום להשראת השכינה. וזהו ה'תורה דאתפסיגו הפנימי לכך שאמת העבודה העקריות שהיו במקדש היא עבודת רינה בשלב מ הקרבנות, שענינה ה'תורה, אין להסתפק הקרבת נפש הבהמית⁷, ה'תורה אחרת, ללא לגרום לה להתקרב לאלוקות, שעל-ידי-זה אלא להגי יד-יזה נעשה קרוב כל יותר, גם הכחות⁸ של נפש האדם לאלוקות הפי ועבודה זו שהיא התוכן הפנימי של אור פמאנ עבודת הקרבנות, היא בדרך העלאת פסיגא מלמטה למעלה, היינו התקרבנות שלק יקרא ד' והתעלות לאלוקות מצד האדם בכולהו ואחר-כך נעשה כתרצאה מעבודת-ה'תורה אחרת נכפיר הקרבנות כמשמעותה הרוחנית נפעל של הקדו רים נוחם לתו⁹, שהוא ענין המלכות, דפיר התמלקה וההתגלות של אור אלוהי (אין) הוא לו מלמעלה למטה¹⁰. וזהו גם-כן הטעם הפנימי לכך גלוי זה מה שהמשכן נבנה מעצי שטים¹¹, דשיטה הוא מלשון שטות, הנהגה בלתי רצויה שלמטה מטעם ודעת, ועל ידי שבונים מעצי שטים משכן לאלוקות וגורמים להשראת השכינה בעולם, הופכים את השטות' הלא רצויה, שלמטה מטעם ודעת, ל'שטות' רצויה שלמעלה מטעם ודעת, וכפי שיבאר להלן, פי העבודה שעל-ידי עושים (ענינו של המשכן), שהוא ענין המשכת אור ודעת, וכפי שיבאר להלן, פי בפתחונים דירה לו יתברך

(* על העתק ההנחה שבספריית אגודת חסידי חב"ד, ציין כ"ק אדמו"ר שליט"א ציוני המ"מ לדברי רבותינו נשיאינו, שהזכיר במאמר. 1) מאמר זה מיוסד בעיקרו על הפרק הששי מהמשך באתי לגני הישית. 2) שה"ש ה, א. 3) שהש"ר עה"פ. 4) ויק"ר פכ"ט, יא. 5) תרומה כה, ת. 6) ראה ראשית חכמה שער האהבה פ"ו קרוב לתחלתו (ד"ה ושני פסוקים). של"ה סט, א. רא, א. שכה, ב. שכו, ב. ועוד. 7) ראה לקו"ת ויקרא ב, ג ואילך. ד"ה ושאתם מים בששון תש"א פ"ג (סה"מ קונטרסים ח"ב תנ, א ואילך. הועתק ב"היום יום" יב אדר שני). 8) ראה ספר הבהיר סמ"ו (קט). סמ"ח (קכג). וראה גם סה"מ תש"ט ע' 29 (השני). 9) פינחס כח, ת. 10) ראה לקו"ת פינחס עו, א. 11) תרומה כו, טו.

ב
 וזהו גם
 כתובם,
 שהשראת
 המשכן
 מישראל⁶,
 יעשו דירה
 בפתחונים
 זו לעשות
 להשראת
 הפנימי
 העקריות
 ומקדש
 הקרבנות,
 הקרבת
 לגרום
 יד-יזה
 הכחות⁸
 ועבודה
 מלמטה
 והתעלות
 ואחר-כך
 הקרבנות
 רים נוחם
 התמלקה
 מלמעלה
 וזהו גם-כן
 מה שהמשכן
 שטים¹¹,
 שטות,
 מטעם
 שטים'
 להשראת
 השטות'
 ודעת,
 דאתפסיגו
 היתה המשכן
 שענין זה ש
 על הפיבו
 פמאמר¹⁴
 בו ריח ש

בתני (12)
 א). ורא
 הנאמר

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

עו לי מקדש ושכנתו... ה'סובב כל עלמין' האור האלוקי הבליגבול שאינו מלוכב... כותבם" להורות שעל ידי כולתו לקבל ולהכיל, אלא באופן 'סובב' ו'מקיף' מלמעלה שהוא

מלמטה למעלה, כמובא לעיל מדברי המדרש, ולכן צריכה להיות... העבודה הרוחנית הגורמת את גילוי והשראת השכינה בעולם, באופן... של שטות דקדושה, שהוא ענין העבודה שלמעלה מטעם... ודעת, ועל-ידי-זה אהגי ליה שטותיה¹⁵, מטופר בגמרא (הובא

שהם בני ישראל... ירה לו יתברך... ועליהם מוטלת שליחות... את העולם מקום ראוי... שכינה. וזהו הטעם... שאחת העבודות... שהיו במשך... היא עבודת חרי-זה בשלב מתקדם יותר של... שפנינה הוא... ש הפנימה, היינו ראו-אחרא, ללא שיחול שינוי... זקרב לאלוקות, שעל-... צוה קרוב כל... תהפכא, הפיכת הרע לטוב... זיא התוכן הפנימי של... ת, היא בדרך העלאה... לה, היינו התקרבות... לוקות מצד האדם... ושה כתוצאה מעבודת... אעותה הרוחנית נפעל... הני', שהוא ענין... התגלות של אור אלוקי... למטה¹⁰.

במאמר "באתי לגני" תש"י) שהאמורא... רב שמואל בר רב יצחק היה מרקד... לפני הכלה עם שלושה ענפים. אמר ר'... זירא: מכייש אוחנו הזקן (כי לא נאה... שחכם כמוהו יקוד כך לפני הכלה).
כאשר מת רב שמואל בר רב יצחק,
הפסיק [חצין] עמוד של אש בינו לבין... כל העולם; ולמדנו שלא הפסיק עמוד... של אש אלא לאחד או לשניים בדור.
אמר ר' זירא: הועיל לו הענף שלו... לזקן, ויש אומרים: שטותו לזקן, ויש... אומרים: שיטתו לזקן. ואת דברי... הגמרא שהשטות הועילה לו יש לפרש... שה'שטות' של עבודת ה' למעלה... מטעם ודעת מועילה להפוך את... השטות ד'לעומת זה',... ולעשות דירה לו יתברך... בתחתונים¹⁶.

ל גלוי והמשכת אור אלוקי... למעלה למטה, אלא שהגלוי... הוא באופן של הסתלקות¹³... גדלה ורוממות, והוא בפולתו... עלמין בשוה, כי מדובר באור... 'סובב' המאיר בדרך 'מקיף', כאמור... לעיל, וכיון שענין זה של המשכת... אור ה'סובב' והשראת השכינה למטה... נעשה על-ידי העבודה... דאתפניא ואתהפכא, לכן... היה המשפן בנוי מעצי שטים,

ב) וממשיך כבוד קדושת מורי' וקמי אדמו"ר... בעל ההילולא בפמאמר¹⁷: ובזה... יובן מה שעצי המשפן בשם קרשים,
וקמו שפתוב¹¹ ועשית את הקרשים למשפן עצי... שטים עומדים (עד-כאן-לשוננו). והינו, שהתואר... עצי שטים ישנו בהם גם קודם שנעשו שיכים... למשפן, ובשביל עשית המשפן הוצרכו ליקח... עצי שטים ולעשות מהם קרשים. ותוכן הבאור... בפמאמר הוא, שהשם 'קרש' שיה גם לאופן... ובשביל עשית המשפן הוצרכו ליקח עצי שטים ולחולל בהם... ויתוכן הבאור בפמאמר על השינוי... מ'עצי שטים' ל'קרשים' הוא, שהשם 'קרש' שיה גם לאופן... של הפיכת ה'שטות' הבלתי רצויה, 'שטות' שלמטה

כדי לבנות מהם מקום של קדושה מורה... על הפיכת השטות ד'לעומת זה', שהוא ענין החטא,
כמאמר¹⁴ חכמינו ז"ל אין אדם עובר עברה אלא-אם-כן נכנס... על-ידי החטאים סלקו את השכינה... בותינו נשיאינו, שהש"ר עה"פ. "א פ"ג (סה"מ קכג). וראה גם

הנאמר עד כאן - ראה לעיל ד"ה באתי לגני ה'תשי"א-ה'תשט"ו. (17) פרק ו (סה"מ ה'ש"י ע' 119 ואילך).

(12) בתניא פכ"ז ובלקו"ת ר"פ פקודי מציין לזהר ח"ב קכת, ב (ובלקו"ת שם מציין גם לזהר שם סז, ב. וראה גם שם קכד, א). וראה גם תו"א ויקהל פט, ד. לקו"ת חוקת סה, ג. (13) ראה תו"א שם. (14) סוטה ג, א. (15) כתובות יז, א. (16) בכל

באתי לגני אחותי כלה

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 מטעם ודעת, ל'שטות' של קדושה, 'שטות' שלמעלה מטעם ודעת **שַׁעַל-יָדַי**
 2 הַעֲבֹדָה דְּאֶתְפָּאָה שְׁמִבְיָאָה בשלב נעלה יותר של עבודת ה'
 3 לְאֶתְהַפְּכָא, מְהַפְּכִים אֶת הַשְּׁטוֹת ד'לְעוֹמַת זָה' לְעִנְיָן שֶׁל
 4 קְדוּשָׁה (פְּדֻלְקָמֶן).
 5 וּבְהַקְדִּים הַבְּאוּר בְּעִנְיָן הַשָּׁם
 6 שָׁבוּ נִקְרָא כָּל דְּבַר בְּעוֹלָם (שְׁהָרִי)
 7 הַלְשׁוֹן 'קָרַשׁ' הוּא שֵׁם
 8 הַדְּבָר) שַׁעַל-יָדוֹ בִּאֲמִצְעוֹת הַשֵּׁם
 9 כֹּא וְיִוָּרֵד וּמִתְלַבֵּשׁ בְּדַבְרֵי הַמְּסוּיִם
 10 הַנִּקְרָא בְּשֵׁם זֶה אוֹר אֱלוֹקִי, וְלֹכֵן
 11 בִּאֲמִצְעוֹת הַשֵּׁם הִיא הַתְּהוּוֹת
 12 הַדְּבָר, חֵיווּתוֹ וְקִיּוּמוֹ, כִּפִּי
 13 שֶׁמִּמְשִׁיךְ וּמִפֶּרֶט עַל-פִּי דְּבָרֵי אֲדַמּוּר
 14 הוֹקֵן בִּישְׁעֵר הַיְחוּד וְהֵאֱמִינָה שֶׁבִּסְפָר
 15 הַתְּנִינָא.
 16 דְּהִנְהָה, יְדוּעַ פְּרוּשׁ הַבְּעַל-
 17 שֵׁם-טוֹבָא עַל פְּסוּקִים 18 לְעוֹלָם
 18 הַנְּיָן דְּבָרָךְ נִצָּב בְּשָׁמַיִם, "כִּי
 19 דְּבָרָךְ הַדִּיבּוּר שֶׁלְךָ, שֶׁל הַקְּדוּשָׁה-
 20 בְּרוּךְ-הוּא שְׁאֲמַרְתָּ יְהִי רְקִיעַ
 21 בְּתוֹךְ הַשָּׁמַיִם וְגו', תְּבוֹת מִלִּים
 22 וְאוֹתִיּוֹת אֱלוֹ "יְהִי רְקִיעַ" הֵן
 23 נִצָּבוֹת וְעוֹמְדוֹת לְעוֹלָם בְּתוֹךְ
 24 רְקִיעַ הַשָּׁמַיִם וּמְלוּבְּשׁוֹת
 25 בְּתוֹךְ כָּל הַרְקִיעִים לְעוֹלָם
 26 תְּמִיד לְהַחֲיוֹתָם, כִּי אֱלוֹ הֵיוּ
 27 הָאוֹתִיּוֹת שֶׁל הַמִּילִים "יְהִי רְקִיעַ"
 28 שְׁבַח וְעַל-יָדֶן בֵּאֵה הַחַיּוֹת הָאֱלוֹקִית
 29 שֶׁמְהוּוֶה, מַחֲיִיָּה וּמְקִיִּימָת אֶת הַרְקִיעַ
 30 מְסַתְּלָקוֹת כְּרַגְעַ אֲפִילוֹ לְרַגַע קֶצֶר
 31 חֶסֶד-וְשִׁלּוּם, הֵיוּ כָּל הַשָּׁמַיִם
 32 מִפְּסִיקִים לְהַתְקַיֵּם וְהוֹפְכִים לְהִיּוֹת
 33 אֵינִן וְאֶפְסִי כְּמוֹ קוֹדֶם מְאֹמֵר
 34 יְהִי רְקִיעַ כּוֹי מְמֹשׁ בְּדִיוֹק כֶּשֶׁם
 35 שֶׁהַרְקִיעִים לֹא הֵיוּ קִיּוּמִים לְפָנָי
 36 שֶׁנִּבְרָאוּ. וְכֵן הַדְּבָרִים אֲמֹרִים בְּאוֹתָהּ
 37 מִידָה כָּכָל הַבְּרוּאִים שֶׁבְּכָל
 38 הָעוֹלָמוֹת, וְאֲפִילוֹ אֶרֶץ הַלְלוּ
 39 הַגְּשָׁמִית וּבְחִינַת דּוּמָם מְמֹשׁ,
 40 שֶׁלְכֹאֲרוּהָ לֹא נִרְאָה וְנִכְרָה בְּגִלּוּי שֵׁשׁ
 41 כֹּהֵם חַיּוֹת אֱלוֹקִית כִּי הַחַיּוֹת שֶׁבְּדוּמָם

הַעֲבֹדָה הַנִּזְכָּר, שַׁעַל-יָדַי הַעֲבֹדָה דְּאֶתְפָּאָה
 שְׁמִבְיָאָה לְאֶתְהַפְּכָא, מְהַפְּכִים אֶת הַשְּׁטוֹת
 ד'לְעוֹמַת זָה' לְעִנְיָן שֶׁל קְדוּשָׁה (פְּדֻלְקָמֶן).
 וּבְהַקְדִּים הַבְּאוּר בְּעִנְיָן הַשָּׁם (שְׁהָרִי הַלְשׁוֹן
 'קָרַשׁ' הוּא שֵׁם הַדְּבָר) שַׁעַל-יָדוֹ
 הִיא הַתְּהוּוֹת הַדְּבָר, חֵיווּתוֹ וְקִיּוּמוֹ. דְּהִנְהָה, יְדוּעַ
 פְּרוּשׁ הַבְּעַל-שֵׁם-טוֹבָא עַל פְּסוּקִים 18 לְעוֹלָם הַנְּיָן
 דְּבָרָךְ נִצָּב בְּשָׁמַיִם, "כִּי דְּבָרָךְ שְׁאֲמַרְתָּ יְהִי רְקִיעַ
 בְּתוֹךְ הַשָּׁמַיִם וְגו', תְּבוֹת וְאוֹתִיּוֹת אֱלוֹ הֵן נִצָּבוֹת
 וְעוֹמְדוֹת לְעוֹלָם בְּתוֹךְ רְקִיעַ הַשָּׁמַיִם וּמְלוּבְּשׁוֹת
 בְּתוֹךְ כָּל הַרְקִיעִים לְעוֹלָם לְהַחֲיוֹתָם, כִּי אֱלוֹ הֵיוּ
 הָאוֹתִיּוֹת מְסַתְּלָקוֹת כְּרַגְעַ חֶסֶד-וְשִׁלּוּם, הֵיוּ כָּל
 הַשָּׁמַיִם אֵינִן וְאֶפְסִי כְּמוֹ קוֹדֶם מְאֹמֵר יְהִי רְקִיעַ
 בְּתוֹךְ הַשָּׁמַיִם וְגו', תְּבוֹת מִלִּים
 וְאוֹתִיּוֹת אֱלוֹ "יְהִי רְקִיעַ" הֵן
 נִצָּבוֹת וְעוֹמְדוֹת לְעוֹלָם בְּתוֹךְ
 רְקִיעַ הַשָּׁמַיִם וּמְלוּבְּשׁוֹת
 בְּתוֹךְ כָּל הַרְקִיעִים לְעוֹלָם
 תְּמִיד לְהַחֲיוֹתָם, כִּי אֱלוֹ הֵיוּ
 הָאוֹתִיּוֹת שֶׁל הַמִּילִים "יְהִי רְקִיעַ"
 שְׁבַח וְעַל-יָדֶן בֵּאֵה הַחַיּוֹת הָאֱלוֹקִית
 שֶׁמְהוּוֶה, מַחֲיִיָּה וּמְקִיִּימָת אֶת הַרְקִיעַ
 מְסַתְּלָקוֹת כְּרַגְעַ אֲפִילוֹ לְרַגַע קֶצֶר
 חֶסֶד-וְשִׁלּוּם, הֵיוּ כָּל הַשָּׁמַיִם
 מִפְּסִיקִים לְהַתְקַיֵּם וְהוֹפְכִים לְהִיּוֹת
 אֵינִן וְאֶפְסִי כְּמוֹ קוֹדֶם מְאֹמֵר
 יְהִי רְקִיעַ כּוֹי מְמֹשׁ בְּדִיוֹק כֶּשֶׁם
 שֶׁהַרְקִיעִים לֹא הֵיוּ קִיּוּמִים לְפָנָי
 שֶׁנִּבְרָאוּ. וְכֵן הַדְּבָרִים אֲמֹרִים בְּאוֹתָהּ
 מִידָה כָּכָל הַבְּרוּאִים שֶׁבְּכָל
 הָעוֹלָמוֹת, וְאֲפִילוֹ אֶרֶץ הַלְלוּ
 הַגְּשָׁמִית וּבְחִינַת דּוּמָם מְמֹשׁ,
 שֶׁלְכֹאֲרוּהָ לֹא נִרְאָה וְנִכְרָה בְּגִלּוּי שֵׁשׁ
 כֹּהֵם חַיּוֹת אֱלוֹקִית כִּי הַחַיּוֹת שֶׁבְּדוּמָם

42 היא חיות מועטת ביותר (כמובא להלן מדברי האר"ל), מכל-מקום אלו
 43 היו מסתלקות ממנה כרגע חס-ושלום האותיות מעשרה
 44 מאמרות של הבריאח ("יהי אור", "יהי רקיע" וכו') שבהן נבראת
 45 הארץ הגשמית בששת ימי בראשית, היתה חוזרת לאין ואפס
 46 ממש כמו לפני ששת ימי
 47 בראשית ממש. וזהו שכתב
 48 האר"ל¹⁹ שגם בדומם
 49 ממש (שהו הסוג היותר
 50 תחתון מארבעת הסוגים:
 51 מדבר, חי, צומח ודומם)
 52 כמו אבנים ועפר ומים שהם
 53 נבראים שלא נראים בהם חיות, יש
 54 בחינת נפש וחיית רוחנית,
 55 דהינו בחינת התלבשות
 56 אותיות הדבור מעשרה
 57 מאמרות המחיות ומחיות את
 58 הדומם להיות יש מאין ואפס
 59 שלפני ששת ימי בראשית
 60 ולכן האמור לעיל נכון גם לגבי
 61 הדומם, ואם החיות תסתלק ממנו
 62 אפילו לרגע, הוא יתדל להתקיים.
 63 ואף שלא הוזכר שם אכן
 64 בעשרה מאמרות שבתורה,
 65 ואם כן לכאורה לא מובן באיזה
 66 'אותיות' מלוכשת הנפש והחיות שעל
 67 ידה נמשכת חיות לאבן, אף-על-
 68 פִּי-כֵן נמשך חיות לאבן על-
 69 ידי צרופים וחלופי אותיות"
 70 של המילים והאותיות שכן נזכרו
 71 בעשרה מאמרות, כאשר משנים את
 72 סדר האותיות ומרכיבים מהם מילים
 73 נוספות או על ידי החלפת אותיות זו
 74 בזו באופנים מסוימים (המבוארים
 75 בקבלה וחסידות) כו', ונהנינו לפי
 76 שאין האבן יכולה לקבל
 77 חיות מהעשרה מאמרות
 78 עצמם כמו שהם, כי חיות שבאה
 79 באופן כזה היא במידה רבה מאד, כזו
 80 שאין המציאות של האבן יכולה לקבל
 81 ולהכיל, פִּי-אם על-ידי שיוודת
 82 החיות ומשפּלֶשֶׁת על-ידי

[א] [תניא] שער היחוד והאמונה [בתחלתו].

(18) תהלים קיט, פט. 19) ראה עץ חיים שער לט (שער מ"ן ומ"ד) דרוש ג.

ביאור בדרך אפשר

42 לָהֶם שְׁמוֹת עַד כִּדֵּי כִךְ שֶׁהִדְבַּר מֵהוּוֹה הוֹכַחָה לַחֲכַמְתּוֹ שֶׁל אָדָם הִרְאִישׁוֹן. ?
 43 וְעוֹד צְרִיף לְהִבִּין, מָה שְׁאָמַר: לָזֶה נָאָה לְקִרְוֹא שׁוֹר וְכוּי'
 44 וְכֵן הֵלָא לְגַבֵּי שְׁמוֹת שָׂאֵר הַבְּהֵמוֹת וְהַחַיִּוֹת, לְמָה הַשֵּׁם שְׁקָרָא לְכָל
 45 אֶחָד וְאֶחָד, שְׁמוֹ נָאָה לוֹ ?

46 אַף הֶעֱנִין הוּא, כִּי אֶף-עַל-פִּי
 47 שְׁבָכַל לְשׁוֹן וְלְשׁוֹן מְשֻׁבְּעִים
 48 לְשׁוֹנוֹת שֶׁל אוֹמוֹת הָעוֹלָם, יֵשׁ
 49 גַּם-פֶּן קָרִיאַת שֵׁם לְכָל דְּבָר
 50 בְּשֵׁמוֹ, עִם כָּל זֶה אֵינּוּ שֵׁם
 51 הַעֲצָם לְדְבָר הַהוּא, הַשְּׁמוֹת
 52 בְּהֵם נִקְרָאִים הַדְּבָרִים בְּשֵׁמוֹת אַחֲרוֹת
 53 לֹא שֵׁיכִים לְעֵצָם וְלִמְהוּת שֶׁל הַדְּבָרִים
 54 הַנִּקְרָאִים בְּשֵׁמוֹת אֵלּוּ, וְהַשְּׁמוֹת הִלְלוּ
 55 הֵם רַק שֵׁם הַדְּבָר בְּעֵלְמָא כְּדִי
 56 לְהַפִּיר בֵּין דְּבָר לְחִבְרוּ רַק כְּתוּר
 57 סִימָן הִיכַר וְהַבְּחִינָה בֵּין דְּבָרִים שׁוֹנִים,
 58 מֵה-שְׂאִין-פֶּן בְּלִשׁוֹן הַקִּדְשׁ,
 59 כָּל מָה שְׁנִקְרָא שְׁמוֹ, כִּף הוּא
 60 שְׁמוֹ הָאֱמִתִּי, שֵׁם הַעֲצָם
 61 מְשֻׁרְשׁוֹ, שֵׁם שְׁקִשׁוֹר וְנוֹבַע מֵעֵצָם
 62 הַמְהוּת וְהַשׁוֹרֵשׁ שֶׁל הַחַיִּוֹת הָאֱלוֹקִית
 63 שֶׁמְחַיֶּה וּמְקַיֶּמֶת אוֹתוֹ עַל-דִּרְךְ-
 64 מְשַׁל 'שׁוֹר' הַתְּחַתּוֹן הַשׁוֹר
 65 הַגִּשְׁמִי בְּעוֹלָם הַזֶּה הַתְּחַתּוֹן, נִקְרָא
 66 שְׁמוֹ כִּף עַל שֵׁם שְׁרִשׁוֹ
 67 לְמַעְלָה שְׁהֵם ג' אוֹתִיּוֹת
 68 שׁו"ר, וְכֵן כּוֹלָם כֵּל שָׂאֵר
 69 הַנִּבְרָאִים עַל-דִּרְךְ-זֶה שֶׁבְּכוֹלָם
 70 הַשֵּׁם בּוֹ נִקְרָאִים בְּלִשׁוֹן הַקִּדְשׁ קִשׁוֹר
 71 כְּמֵהוּת שֶׁלֵּהֶם וּבְשׁוֹרֵשׁ שֶׁלֵּהֶם. וְלִכֵּן
 72 אָדָם הִרְאִישׁוֹן שְׁהִנָּה בּוֹ
 73 חֲכָמָה יִתְרָה, יוֹתֵר מִחֲכַמַּת
 74 הַמַּלְאָכִים, וְהַשִּׁיג וְיָדַע הַשְּׁרִשׁ
 75 שֶׁל כָּל מִין וּמִין כֵּל סוּג
 76 מִהַנִּבְרָאִים, הִנָּה יָכוֹל לְקִרְוֹתָם

27 מֵה-שְׂאִין-פֶּן בְּלִשׁוֹן הַקִּדְשׁ, כָּל מָה שְׁנִקְרָא שְׁמוֹ, כִּף הוּא שְׁמוֹ הָאֱמִתִּי, שֵׁם
 28 הַעֲצָם מְשֻׁרְשׁוֹ, עַל-דִּרְךְ-מְשַׁל 'שׁוֹר' הַתְּחַתּוֹן, נִקְרָא שְׁמוֹ כִּף עַל שֵׁם שְׁרִשׁוֹ
 29 לְמַעְלָה שְׁהֵם ג' אוֹתִיּוֹת שׁו"ר, וְכֵן כּוֹלָם עַל-דִּרְךְ-זֶה. וְלִכֵּן אָדָם הִרְאִישׁוֹן
 30 שְׁהִנָּה בּוֹ חֲכָמָה יִתְרָה, וְהַשִּׁיג וְיָדַע הַשְּׁרִשׁ שֶׁל כָּל מִין וּמִין, הִנָּה יָכוֹל

ביאור בדרך אפשר

42 חֲלוּפִים וְתַמְרוּרוֹת הָאוֹתִיּוֹת שְׁנוּרִימִים צִמְצוּם וּמִיעוּט שֶׁל הַחַיִּוֹת עַד
 43 יִחַיּוֹת מוֹעֵטָת כּוֹז שֶׁמְחַמֵּימָה לֹאכֵן דּוּמָם] "עַד שְׁנִמְשֵׁף מִהֵן צְרוּף
 44 שֵׁם אָבֹן, וְהוּא חַיּוֹתוֹ שֶׁל הָאָבֹן. וְכֵן בְּכָל הַנִּבְרָאִים
 45 שֶׁבְּעוֹלָם, הַשְּׁמוֹת שְׁנִקְרָאִים בְּהֵם בְּלִשׁוֹן הַקִּדְשׁ (שְׂאִינָם
 46 שֵׁם הַסְּבָמִי בְּלִבְד שֶׁכֵּךְ הַסְּכִימוֹ

1 וּמְשַׁתְּלִשְׁלֵת עַל-יְדֵי חֲלוּפִים וְתַמְרוּרוֹת הָאוֹתִיּוֹת]
 2 "עַד שְׁנִמְשֵׁף מִהֵן צְרוּף שֵׁם אָבֹן, וְהוּא חַיּוֹתוֹ
 3 שֶׁל הָאָבֹן. וְכֵן בְּכָל הַנִּבְרָאִים שְׁבָעוֹלָם, הַשְּׁמוֹת
 4 שְׁנִקְרָאִים בְּהֵם בְּלִשׁוֹן הַקִּדְשׁ (שְׂאִינָם שֵׁם
 5 הַסְּבָמִי בְּלִבְד), הֵן הֵן אוֹתִיּוֹת הַדְּבָר
 6 הַמְשַׁתְּלִשְׁלֵת מְעַשְׂרָה מְאֻמְרוֹת שְׁבַתוֹרָה...
 7 בְּהֵן כִּחַ וְחַיּוֹת לְבָרוּא אֵת הַנִּבְרָאִים יֵשׁ מֵאִין
 8 מְצִיאוֹת מֵהַעֲדָר הַמְצִיאוֹת,
 9 וְזֶהוּ גַם מָה שְׁפָתַב הִרְבַּ הַמְּגִיד בְּאֵרוּכָה עַל
 10 פְּסוּק 20 וְכֵל אֲשֶׁר יִקְרָא לוֹ הָאָדָם נִפְשׁ
 11 חַיָּה הוּא שְׁמוֹ, דְּאִיתָא ב'מִדְרַשׁ' 21 שְׁכָאֲשֶׁר
 12 הַמְּלָאכִים שְׂאֵלוּ לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מָה תְּהִיָּה
 13 מְעַלְת אָדָם הִרְאִישׁוֹן, וְאָמַר לָהֶם שְׁתֵּהָא חֲכָמְתוֹ
 14 מְרוּבָה מְשַׁלְכָם, הַעֲבִיר הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְפָנָי
 15 הַמְּלָאכִים כָּל בְּהֵמָה חַיָּה וְעוֹף, אָמַר לָהֶם: מָה
 16 שְׁמוֹתָם, וְלֹא יָדְעוּ. כִּיֵּן שְׁפָרָא אָדָם, הַעֲבִירֵן
 17 לְפָנָיו וְאָמַר לוֹ: מָה שְׁמוֹתָם שֶׁל אֵלּוּ. אָמַר: לָזֶה
 18 נָאָה לְקִרְוֹתוֹ שׁוֹר כּוּי'. וְהַקְשָׁה הִרְבַּ הַמְּגִיד,
 19 דְּלִכְאוּרָה אֵינּוּ מוּבָן, וְכִי מָה חֲכָמָה גְדוּלָּה הִיא
 20 לְקִרְוֹא לָהֶם שְׁמוֹת. וְעוֹד צְרִיף לְהִבִּין, מָה
 21 שְׁאָמַר: לָזֶה נָאָה לְקִרְוֹא וְכוּי', לְמָה הַשֵּׁם שְׁקָרָא
 22 לְכָל אֶחָד וְאֶחָד, שְׁמוֹ נָאָה לוֹ. אַף הֶעֱנִין הוּא,
 23 כִּי אֶף-עַל-פִּי שְׁבָכַל לְשׁוֹן וְלְשׁוֹן מְשֻׁבְּעִים
 24 לְשׁוֹנוֹת, יֵשׁ גַּם-פֶּן קָרִיאַת שֵׁם לְכָל דְּבָר בְּשֵׁמוֹ,
 25 עִם כָּל זֶה אֵינּוּ שֵׁם הַעֲצָם לְדְבָר הַהוּא, רַק שֵׁם
 26 הַדְּבָר בְּעֵלְמָא כְּדִי לְהַפִּיר בֵּין דְּבָר לְחִבְרוּ,

9 וְלַהֲחִיּוֹתָם לְעוֹלָם תְּמִיד".
 10 וְהוּוּ גַם מָה שְׁפָתַב הִרְבַּ
 11 הַמְּגִיד מִמְעוֹרִיטֵשׁ בְּאֵרוּכָה עַל
 12 פְּסוּק 20 הַאֲמוֹר אוֹדוֹת אִדָם הִרְאִישׁוֹן
 13 וְכֵל אֲשֶׁר יִקְרָא לוֹ הָאָדָם
 14 נִפְשׁ חַיָּה הוּא שְׁמוֹ, דְּאִיתָא
 15 מוּבָא ב'מִדְרַשׁ' 21 שְׁכָאֲשֶׁר
 16 הַמְּלָאכִים שְׂאֵלוּ לְהַקְדוּשׁ-
 17 בְּרוּךְ-הוּא מָה תְּהִיָּה מְעַלְת
 18 אָדָם הִרְאִישׁוֹן, וְאָמַר לָהֶם
 19 שְׁתֵּהָא חֲכָמְתוֹ מְרוּבָה
 20 מְשַׁלְכָם, אָדָם הִרְאִישׁוֹן יִהִיָּה יוֹתֵר
 21 חֲכָם מִהַמַּלְאכִים, הַעֲבִיר הַקְדוּשׁ-
 22 בְּרוּךְ-הוּא לְפָנָי הַמְּלָאכִים כָּל
 23 בְּהֵמָה חַיָּה וְעוֹף, אָמַר לָהֶם:
 24 מָה שְׁמוֹתָם, וְלֹא יָדְעוּ. כִּיֵּן
 25 שְׁפָרָא אָדָם, הַעֲבִירֵן אֵת כֵּל
 26 בְּהֵמָה חַיָּה וְעוֹף' לְפָנָיו וְאָמַר לוֹ:
 27 מָה שְׁמוֹתָם שֶׁל אֵלּוּ. אָמַר:
 28 לָזֶה נָאָה לְקִרְוֹתוֹ שׁוֹר כּוּי'
 29 וְדַבֵּר זֶה שֶׁל קָרִיאַת שְׁמוֹת לְבַהֲמוֹת
 30 וְכוּי' הוּא הַהוֹכַחָה לְכֵךְ שֶׁחֲכַמַּת אָדָם
 31 הִרְאִישׁוֹן גְּדוּלָּה מִחֲכַמַּת הַמַּלְאכִים.
 32 וְהַקְשָׁה הִרְבַּ הַמְּגִיד עַל מִדְרַשׁ
 33 זֶה, דְּלִכְאוּרָה אֵינּוּ מוּבָן, וְכִי
 34 מָה חֲכָמָה גְדוּלָּה הִיא לְקִרְוֹא

מקום אלו
 מעשרה
 ון נבראת
 אין ואפס
 ושת ימי
 וו שפתב
 בדומם
 היות
 הסוגים:
 ודומם)
 זלם שהם
 חיות יש
 רוקנית,
 ותלבשות
 מעשרה
 הוות את
 וזו ואפס
 בראשית
 גם לגבי
 זלק ממנו
 התקיים.
 עם אבן
 זבתורה,
 בן באיזה
 וחיות שעל
 אף-על-
 וכן על-
 גותיות"
 וכן נזכרו
 ושנים את
 הם מילים
 אותיות זו
 המבוארים
 ונו לפי
 לקבל
 ואמרות
 ות שבאה
 מאד, כו
 לה לקבל
 שירדת
 על-ידי

[ב] אור תורה ס"פ בראשית [ר], סע"ב ואילך (הוצאת קה"ת). לקו"א טרמ"ד (הוצאת קה"ת).

ביאור בדרך אפשר

1 בשם האמת. וְלָזָה ולכן אָמַר: לָזָה נָאָה לְקִרְוֹתוֹ וְכוּ',
 2 פְּלוֹמֵר, מֵה שְׁאֵנֵי קוֹרָא שְׂמוֹ פֶּה, אֵינֹ שֵׁם דְּבָר וְשֵׁם
 3 מוֹשָׁאֵל מַעֲנִין אַחַר שְׁלֹא נִוּגַע לַעֲצֵם הַמַּהוּת בְּכַדֵּי לְהַפִּירוֹ, וְכֵן נָאָה
 4 לְקִרְוֹתוֹ פֶּה, אֵלֹא זֶהוּ שֵׁם שֶׁאֵכֵן הוֹלֵם אֵת הַמַּהוּת שְׁלֹ פִּי הוּא שֵׁם
 5 שְׂרָשׁוֹ וְדָאֵי, וְלָכֵן שְׂמוֹ נָאָה
 6 לוֹ.

1 לְקִרְוֹתָם בְּשֵׁם הָאֱמֵתִי. וְלָזָה אָמַר: לָזָה נָאָה
 2 לְקִרְוֹתוֹ וְכוּ', פְּלוֹמֵר, מֵה שְׁאֵנֵי קוֹרָא שְׂמוֹ פֶּה,
 3 אֵינֹ שֵׁם דְּבָר וְשֵׁם מוֹשָׁאֵל בְּכַדֵּי לְהַפִּירוֹ, וְכֵן
 4 נָאָה לְקִרְוֹתוֹ פֶּה, כִּי הוּא שֵׁם שְׂרָשׁוֹ וְדָאֵי, וְלָכֵן
 5 שְׂמוֹ נָאָה לוֹ. וּמִמְשִׁיף הַרְבַּ הַמַּגִּיד לְבָאֵר בְּגוּגַע
 6 לְשִׁמּוֹת בְּגֵי אָדָם, דְּלִכְאוּרְהָ, בְּשִׁלְמָא הִרְאִישׁוּנֵי
 7 שְׁקָרְאוּ בְּנִיחָם עַל שֵׁם הַמְּאוּרַע (פְּדֵאִיתָא
 8 בְּמִדְרָשׁ²²), הֵיֹ יוֹדְעִים שְׂרָשׁ נִשְׁמַת הַבֵּן,
 9 וְהֵיֹ, דִכְיֹן שְׂרָשׁוֹ הַמְּאוּרַע שְׂרָשׁוֹ עִם הַבֵּן
 10 הַיְלֹוד לְאַחַר זְמַן, וְקָרְאוּהוּ עַל שֵׁם מְאוּרַע זֶה,
 11 הַרִי מִזָּה גּוֹפָא רְאִיָּה שְׂרָשׁוֹ מֵה נַעֲשֶׂה בְּשִׂרְשׁוֹ
 12 וּמְקוּרוֹ, שְׂבָזָה תְלוּיִים הַמְּאוּרַעוֹת שְׂרָשׁוֹ עִם
 13 הַנְּשִׁמָּה בְּגוּף בְּמִשְׁךְ הַזְּמַן. אָבָל עֲכָשׁוֹ שְׂאֵנֹ
 14 קוֹרְאִים בְּגֵינֹ עַל שֵׁם אָבוֹתֵינוּ (פְּדֵאִיתָא
 15 בְּמִדְרָשׁ שֵׁם), וְהַרִי אֵין אֵנֹ יוֹדְעִים הַשְּׂרָשׁ
 16 וּמְקוּר כּוּ', וּמִכָּל־מְקוֹם גְּלָה לָנוּ הָאֲרִיזִין²³
 17 שְׂגָם אֵלוֹ הַשְּׂמוֹת אֵינָם דְּרָךְ מְקַרְהָ אוֹ רְצוֹן הָאָב
 18 וְאֵם לְקִרְוֹתוֹ פֶּה, אֵלֹא הַקְדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא הוּא
 19 הַנּוֹתֵן שְׂכָל תְּכֻמָּה וְדַעַת בְּלֵב אָבִיו וְאִמּוֹ
 20 לְקִרְוֹתוֹ בְּשֵׁם שֶׁהוּא מְשַׂרְשׁ נִשְׁמַתוֹ שְׁל הַבֵּן.
 21 וּמִסִּים, שְׂזָהוּ גַם בֵּן מֵה שְׂפִתְבוֹ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל²⁴
 22 שְׂרַבִּי מֵאִיר הִנֵּה דִיק בְּשִׁמָּא, דְּבִתְוֹרְתוֹ שְׁל רַבִּי
 23 מֵאִיר פְּתוּב "פְּתָנוֹת אוּר" (לֹא בְּעִין, אֵלֹא
 24 בְּאֵל"ף)²⁵, לְפִי שְׂאֵצְלוֹ לֹא הִיָּה עֲנִין שְׁל
 25 'קְלִיפָה' פְּלָל, דְּ"קְלִיפָתוֹ זֶרֶק"²⁶, שְׂהִיָּה מֵאִיר
 26 אֵצְלוֹ הָאֱמֵת כְּמוֹ שֶׁהִיא, וְלָכֵן הַפִּיר מֵהַשֵּׁם אֵת
 27 שְׂרָשׁ הַנְּשִׁמָּה שְׂבָגוּף, וּבְמִילָא הִיָּה יְכוּל לִידַע
 28 אֵת הַמְּאוּרַעוֹת שְׂרָשׁוֹ עִם הַנְּשִׁמָּה בְּגוּף.

ביאור בדרך אפשר

43 תִּבְנֵן וְלַמַּעֲשֶׂה גַם שְׂמוֹת אֲנָשִׁים אֵכֵן קְשׁוּרִים לַמַּהוּת שְׁלָהֶם. וּמִסִּים הַמַּגִּיד
 44 מִמַּעֲזוּרִיטֵשׁ, שְׂזָהוּ גַם בֵּן מֵה שְׂפִתְבוֹ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל²⁴ שְׂרַבִּי
 45 מֵאִיר הִנֵּה דִיק בְּשִׁמָּא הִיָּה מִדִּיק בְּשִׁמּוֹת, דְּבִתְוֹרְתוֹ שְׁל רַבִּי
 46 מֵאִיר פְּתוּב עַל הַבְּגִידִים שַׁעֲשֶׂה הַקְדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא לְאָדָם וְחוּה לְאַחַר חֲטָא
 47 עַץ הַדַּעַת "פְּתָנוֹת אוּר" (לֹא
 48 בְּעִין) כְּתוּבָת עוּר, אֵלֹא
 49 בְּאֵל"ף)²⁵, לְפִי שְׂאֵצְלוֹ אֵצְל
 50 רַבִּי מֵאִיר לֹא הִיָּה עֲנִין שְׁל
 51 'קְלִיפָה' פְּלָל, כְּפִי שְׂנִקְרָאת
 52 הַסְטֵרָא־אֲחֵרָה הַמַּעֲלִימָה וּמַסְתִּירָה עַל
 53 הַאֲלוּקוֹת כְּשֵׁם שְׂקִלְפָה מִכְסֵה אֵת
 54 הַפִּיר וּמַסְתִּירָה אוֹתוֹ, דְּ"קְלִיפָתוֹ
 55 זֶרֶק"²⁶ (כְּדַבְרֵי חֲכָמֵינוּ ז"ל שְׂרַבִּי
 56 מֵאִיר לְמַד תּוֹרָה מִפִּי אִלִּישַׁע בֶּן אַבְרִיָּה
 57 גַם לְאַחֲרֵי שֶׁסֵּר מִהַדְרֵךְ הַיִּשְׂרָה וּנְקָרָא
 58 'אֲחֵר' כִּי "וְכוּכֹו אֲכַל, קְלִיפָתוֹ זֶרֶק",
 59 שְׂהִיָּה מֵאִיר אֵצְלוֹ אֵצְל רַבִּי
 60 מֵאִיר הָאֱמֵת כְּמוֹ שֶׁהִיא לֹא
 61 'קְלִיפָה' וְכִסּוּי, וְלָכֵן הַפִּיר
 62 מֵהַשֵּׁם שֶׁל הָאָדָם אֵת שְׂרָשׁ
 63 הַנְּשִׁמָּה שְׂבָגוּף, וּבְמִילָא הִיָּה
 64 יְכוּל לִידַע אֵת הַמְּאוּרַעוֹת
 65 שְׂרָשׁוֹ עִם הַנְּשִׁמָּה בְּגוּף
 66 בַּעֲתִיד.

67 וְהִנֵּה בֵּינֵן שְׂהַשְּׂמוֹת שְׂבָלְשׁוֹן
 68 הַקְדָּשׁ אֵינָם שְׂמוֹת הַסְּפִמִּים
 69 שְׂנִקְבְּעוּ לְפִי הַחֲלֻטָּה בְּנֵי אָדָם, אֵלֹא
 70 כֹּל שֵׁם הוּא שְׂרָשׁוֹ הָאֲלוּקִי
 71 הַרוּחָנִי שְׁל הַדְּבָר הַנְּקָרָא בְּשֵׁם
 72 זֶה, וְהוּא גַם חַיּוֹתוֹ שְׁל
 73 הַדְּבָר, שְׂעַל־יְדוֹ נְבָרָא מֵאִין
 74 לִישׁ, כְּאִמּוֹר שֶׁחֻכּוֹת הָאֲלוּקִי הַמַּהוּוּה
 75 מִתְּלַבֵּשׁ בְּמִילִים וְאוֹתוֹתֵי אֵלוֹ שֶׁל הַשֵּׁם
 76 וְלֹא בְּאוּפֵן שְׂנִבְרָא עַל־יְדֵי
 77 הַשֵּׁם פַּעַם אַחַת וְשׁוּב אֵינֹ
 78 זְקוּק לִשְׁם וּמַעֲתָה הוּא קִיִּים
 79 בְּכוּחוֹת עֲצָמוֹ, כְּכִיכּוּל, אֵלֹא שֵׁם

29 וְהִנֵּה בֵּינֵן שְׂהַשְּׂמוֹת שְׂבָלְשׁוֹן הַקְדָּשׁ אֵינָם שְׂמוֹת הַסְּפִמִּים, אֵלֹא כֹּל שֵׁם
 30 הוּא שְׂרָשׁוֹ שְׁל הַדְּבָר הַנְּקָרָא בְּשֵׁם זֶה, וְהוּא גַם חַיּוֹתוֹ שְׁל הַדְּבָר,
 31 שְׂעַל־יְדוֹ נְבָרָא מֵאִין לִישׁ, וְלֹא בְּאוּפֵן שְׂנִבְרָא עַל־יְדֵי הַשֵּׁם פַּעַם אַחַת וְשׁוּב

(22) ב"ר פל"ז, ז. (23) שער הגלגולים הקדמה כג. שער מארוז"ל בסופו. עמק המלך שער א ספ"ד. (24) יומא פג, ב. (25) ב"ר פ"כ, יב. (26) חגיגה טו, ב.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

42 אותם שמהם יהיה בגן המשכן (כמו שכתוב בציווי על מלאכת
 43 המשכן: וְעָשִׂיתָ אֶת הַקֶּרְשִׁים לְמִשְׁכַּן), וְהוּא שם זה, על-ידי
 44 החיות האלוניות המלוכשת בו, המהנה ומחיה ומקנים אותם את
 45 העצים הללו, הנה שם זה שיה גם לכל הענגנים שצריכים
 46 להיות נפעלים על-ידי העצי
 47 ששים' (הפיכת השטות
 48 ד' לעומת זה' לקדושה) ובשם
 49 זה 'קרש' מרומז כל ענינם ומהותם של
 50 העצי שטים'.
 51 ג) ובאור הענגן, כפי שמבאר
 52 כבוד קדושת מורי-וחמי
 53 אדמו"ר במאמר, ענגנם של
 54 ג' האותיות ק' ר' ש' שמהם
 55 מורכבת תיבת 'קרש' כפי
 56 שיבאר להלן.
 57 ובתקדים המבאר לעיל בענגן
 58 השמות של כל הנבראים בלשון
 59 הקודש, שכן הוא גם בנוגע
 60 לשמות האותיות, והינו,
 61 שכל אות מהאותיות דלשון
 62 הקדש יש לה שם אלף בית
 63 וכן הלאה, ושם זה השם של כל
 64 אחת מהאותיות קשור עם תוכנה
 65 וענגנה של האות. וכן הוא
 66 בנוגע לתמונה וציור הצורה
 67 של כל אות, שיש לה קשר
 68 ושיכות לתוכנה של האות,
 69 כפי שמבאר רבנו הזקן²⁷
 70 שכל אות ואות מכ"ב אותיות
 71 האלף בית, היא המשכת חיות
 72 וכח אלוני מיוחד פרטי מסוים
 73 (מהקדוש-ברוך-הוא) שאינו

43 זה מהנה אותו בכל עת ובכל רגע מחדש, כפי שמאריך
 44 רבנו הזקן בבאור התשובה על טעות הכופרים שאינם
 45 מאמינים בכך שהכל נברא ומתחדש בכל רגע, אלו שמדמין סבורים
 46 בטעות שיש דמיון בין מעשה ה' עושה שמים וארץ, למעשה
 47 אנוש ותחבולותיו, ולכן הם
 48 חושבים בטעות שהוא מעשה
 49 הבראה של הקדוש ברוך הוא כמו
 50 אומן שעושה כלי, שלאחרי
 51 עשית הפלי אין הפלי צריך
 52 לידי האומן וממשיך להתקיים גם
 53 בלעדי האומן שעשה את הכלי,
 54 והינו, לפי שעשית הפלי
 55 על-ידי האומן היא יש מיש
 56 מעיאות שנוצרה מציאות קיימת, רק
 57 שמעשה הצורה כו' מצורה
 58 וחת לצורה אחרת (הינו, שמגלה
 59 את הצורה שהיתה בה
 60 תחלה בהעלם ונמצא שלא חידש
 61 דבר אלא רק גילה צורה שכבר היתה
 62 קיימת), מה שאין-כן בבריאת
 63 יש מאין יצירת מציאות מאין
 64 והעדר, יש צורך שפח הנברא
 65 יהיה בנברא תמיד ויחיה אותו
 66 כל רגע מחדש, כיון שלולי זאת
 67 חוזר להיות אין ואפס -
 68 הרי מוכן שכל המאורעות
 69 שיארעו בכל דבר, קשורים
 70 גם הם עם השם בלשון
 71 הקדש שמהנה את הדבר
 72 בכל עת ובכל רגע, אף-על-
 73 פי שמאורע זה ארע כמה
 74 שנים לאחרי שנמן השם
 75 לדבר זה כיוון ששמו אשר יקראו
 76 לו בלשון הקודש הוא שורש החיות
 77 והקיום שלו תמיד הן ברגע הראשון
 78 שנברא והן כל משך זמן קיומו
 79 בעתיד.

43 וְהָיָה שֵׁם הַיְהוָה בְּכָל יוֹם בְּכָל יוֹם
 44 וְהָיָה שֵׁם הַיְהוָה בְּכָל יוֹם בְּכָל יוֹם
 45 וְהָיָה שֵׁם הַיְהוָה בְּכָל יוֹם בְּכָל יוֹם
 46 וְהָיָה שֵׁם הַיְהוָה בְּכָל יוֹם בְּכָל יוֹם
 47 וְהָיָה שֵׁם הַיְהוָה בְּכָל יוֹם בְּכָל יוֹם
 48 וְהָיָה שֵׁם הַיְהוָה בְּכָל יוֹם בְּכָל יוֹם
 49 וְהָיָה שֵׁם הַיְהוָה בְּכָל יוֹם בְּכָל יוֹם
 50 וְהָיָה שֵׁם הַיְהוָה בְּכָל יוֹם בְּכָל יוֹם
 51 וְהָיָה שֵׁם הַיְהוָה בְּכָל יוֹם בְּכָל יוֹם
 52 וְהָיָה שֵׁם הַיְהוָה בְּכָל יוֹם בְּכָל יוֹם
 53 וְהָיָה שֵׁם הַיְהוָה בְּכָל יוֹם בְּכָל יוֹם
 54 וְהָיָה שֵׁם הַיְהוָה בְּכָל יוֹם בְּכָל יוֹם
 55 וְהָיָה שֵׁם הַיְהוָה בְּכָל יוֹם בְּכָל יוֹם
 56 וְהָיָה שֵׁם הַיְהוָה בְּכָל יוֹם בְּכָל יוֹם
 57 וְהָיָה שֵׁם הַיְהוָה בְּכָל יוֹם בְּכָל יוֹם
 58 וְהָיָה שֵׁם הַיְהוָה בְּכָל יוֹם בְּכָל יוֹם
 59 וְהָיָה שֵׁם הַיְהוָה בְּכָל יוֹם בְּכָל יוֹם
 60 וְהָיָה שֵׁם הַיְהוָה בְּכָל יוֹם בְּכָל יוֹם
 61 וְהָיָה שֵׁם הַיְהוָה בְּכָל יוֹם בְּכָל יוֹם
 62 וְהָיָה שֵׁם הַיְהוָה בְּכָל יוֹם בְּכָל יוֹם
 63 וְהָיָה שֵׁם הַיְהוָה בְּכָל יוֹם בְּכָל יוֹם
 64 וְהָיָה שֵׁם הַיְהוָה בְּכָל יוֹם בְּכָל יוֹם
 65 וְהָיָה שֵׁם הַיְהוָה בְּכָל יוֹם בְּכָל יוֹם
 66 וְהָיָה שֵׁם הַיְהוָה בְּכָל יוֹם בְּכָל יוֹם
 67 וְהָיָה שֵׁם הַיְהוָה בְּכָל יוֹם בְּכָל יוֹם
 68 וְהָיָה שֵׁם הַיְהוָה בְּכָל יוֹם בְּכָל יוֹם
 69 וְהָיָה שֵׁם הַיְהוָה בְּכָל יוֹם בְּכָל יוֹם
 70 וְהָיָה שֵׁם הַיְהוָה בְּכָל יוֹם בְּכָל יוֹם
 71 וְהָיָה שֵׁם הַיְהוָה בְּכָל יוֹם בְּכָל יוֹם
 72 וְהָיָה שֵׁם הַיְהוָה בְּכָל יוֹם בְּכָל יוֹם
 73 וְהָיָה שֵׁם הַיְהוָה בְּכָל יוֹם בְּכָל יוֹם
 74 וְהָיָה שֵׁם הַיְהוָה בְּכָל יוֹם בְּכָל יוֹם
 75 וְהָיָה שֵׁם הַיְהוָה בְּכָל יוֹם בְּכָל יוֹם
 76 וְהָיָה שֵׁם הַיְהוָה בְּכָל יוֹם בְּכָל יוֹם
 77 וְהָיָה שֵׁם הַיְהוָה בְּכָל יוֹם בְּכָל יוֹם
 78 וְהָיָה שֵׁם הַיְהוָה בְּכָל יוֹם בְּכָל יוֹם
 79 וְהָיָה שֵׁם הַיְהוָה בְּכָל יוֹם בְּכָל יוֹם

25 ג) ובאור הענגן, כפי שמבאר כבוד קדושת מורי-וחמי אדמו"ר במאמר,
 ענגנם של ג' האותיות ק' ר' ש' שמהם מורכבת תיבת 'קרש'.
 27 ובתקדים המבאר לעיל בענגן השמות, שכן הוא גם בנוגע לשמות האותיות,
 28 והינו, שכל אות מהאותיות דלשון הקדש יש לה שם, ושם זה קשור עם
 29 תוכנה וענגנה של האות. וכן הוא בנוגע לתמונה וציור של כל אות, שיש
 30 לה קשר ושיכות לתוכנה של האות, כפי שמבאר רבנו הזקן²⁷ שכל אות ואות
 31 מכ"ב אותיות, היא המשכת חיות וכח מיוחד פרטי (מהקדוש-ברוך-הוא)

25 וְהָיָה שֵׁם הַיְהוָה בְּכָל יוֹם בְּכָל יוֹם
 26 וְהָיָה שֵׁם הַיְהוָה בְּכָל יוֹם בְּכָל יוֹם
 27 וְהָיָה שֵׁם הַיְהוָה בְּכָל יוֹם בְּכָל יוֹם
 28 וְהָיָה שֵׁם הַיְהוָה בְּכָל יוֹם בְּכָל יוֹם
 29 וְהָיָה שֵׁם הַיְהוָה בְּכָל יוֹם בְּכָל יוֹם
 30 וְהָיָה שֵׁם הַיְהוָה בְּכָל יוֹם בְּכָל יוֹם
 31 וְהָיָה שֵׁם הַיְהוָה בְּכָל יוֹם בְּכָל יוֹם

(2) ב"ר [ג] [תניא] שער היחוד והאמונה [פ"ב].

(27) תניא שעיהו"א פי"ב בהגהה.

באתי לגני אחותי כלה

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 נמשך באות אחרת, לכן גם תמונתן הצורה של כ"ב האותיות
 2 בכתב - כל אות היא בתמונה מיוחדת פרטית בצורה מסוימת
 3 המורה הרומזת, כי יש לה קשר פנימי תוכני על ציור ההמשכה
 4 האלוקית הרוחנית כו'.
 5 וממשיך כ"ק מו"ח אדמו"ר
 6 במאמר, דאיתא מובא
 7 בהקדמת הזהר²⁸ בענין
 8 האותיות דאעלו קמי
 9 קודשא-בריך-הוא למיברי
 10 בהו עלמא, שנכנסו (האותיות)
 11 לפני הקדוש-ברוך-הוא לברוא בהן את
 12 העולם דאות ק' ר' אתון
 13 דאתחזיאו על סטרא בישא
 14 אינון, האותיות ק' ור' הן אותיות
 15 שנראו על הצד הרע הינו שיש
 16 להן שיכות לענינים דהיפך
 17 הקדושה. וגם אות ש', עם
 18 היות שמצד עצמה ראיה
 19 היא שיבראו בה את העולם,
 20 להיותה 'אות קשוט', אות של
 21 אמת, ועוד זאת, שרומזת האות
 22 ש' שיש לה שלושה קווים על
 23 שלשת האבות²⁹ שהם יסוד
 24 הקדושה, מכל-מקום למרות
 25 שהאות ש' מצד עצמה שייכת לקדושה
 26 הרי איתא בזהר שם,
 27 שהאותיות ק' ר' נטלי אות
 28 שי"ן בגויהו בגין לאתקמא,
 29 לקחו את האות ש' בתוכן כדי
 30 להתקיים (כי הש' היא אות של אמת)
 31 והקיום צריך להיות מבוסס על אמת)
 32 ומזה מכך שהאותיות ק' ור' לקחו
 33 לתוכן את האות ש' נעשה הצרוף
 34 ד'שקר' צירוף האותיות שמרכיבות
 35 את המילה 'שקר', וזהו שאמר
 36 הקב"ה לאות שי"ן, הואיל
 37 ואתון דזינפא נטלין לה
 38 למתני עמהון, לא בעינא
 39 למברי בה עלמא כיוון שאותיות
 40 הזיוף (אותיות ק' ור') שקשורות לסטרא
 41 אחרא) לקחו אותך להיות עמהן, איני
 42 רוצה לברוא בך עולם. ויתרה מזה,
 43 כפי שמסיום בזהר שם: מפאן

44 אנו למדים, מאן דבעי למימר שיקרא, ישול יסודא דקשוט
 45 בקדמיא, ולבתר יוקים לה שקרא מי שרוצה לומר שקר, ישול
 46 יסוד של אמת בתחילה, ואחר-כך יעמיד לו שקר. והינו, שקדי שתהיה
 47 איזו מציאות ואחיה לשקר (דמאחר שהוא היפך האמת,
 48 אין לו מצד עצמו שום מציאות
 49 קלל) הרי זה דוקא על-ידי-
 50 זה שמערבים בו בשקר מילתא
 51 דקשוט, דבר של אמת, כמו
 52 האותיות ק' ר' דאתחזיאו על
 53 סטרא בישא שנטלי אות
 54 שי"ן בגויהו בגין לאתקמא
 55 שנראו על הצד הרע שנטלו אות שי"ן
 56 בתוכם כדי להתקיים ענין זה של
 57 לקחת 'עצי שטים' כדי לבנות מהם
 58 מקום של קדושה כם כדי להתקיים.
 59 וכיון ששלשת האותיות
 60 דתיבת 'קרא' שיכות להיפך
 61 הקדושה (לא מפעי אין צריך
 62 לומר האותיות ק' ר', אלא
 63 אפילו האות ש' שבה
 64 משתמשים האותיות ק' ר'
 65 דאתחזיאו על סטרא בישא,
 66 פנופר לעיל, גם לה יש שיכות
 67 לצד של היפך הקדושה), נמצא,
 68 שהשם 'קרא' בו נקראו בתורה
 69 העצים מהם נבנה המשכן שיהו
 70 לתוכן העבודה ד'עצי שטים'
 71 בהפיכת השטות ד'לעומת
 72 זה' לקדושה כפי שיתבאר להלן.
 73 (ד) ובאור הענין המובא לעיל
 74 מהזוהר שהאותיות ק' ור' הם
 75 אתון דאתחזיאו על סטרא
 76 בישא, ויש לאותיות אלו שיכות
 77 לסטרא אחרא, יובן על-ידי באור
 78 החלוק ההכול בין אותיות ק'
 79 ר' לאותיות הדומות להם
 80 משתמשים האותיות ק' ר' דאתחזיאו על סטרא בישא, נמצא,
 81 שהשם 'קרא' שיהו לתוכן העבודה ד'עצי שטים' בהפיכת השטות ד'לעומת
 82 זה' לקדושה.
 83 (ד) ובאור הענין שהאותיות ק' ור' הם אתון דאתחזיאו על סטרא בישא,
 84 יובן על-ידי באור החלוק בין אותיות ק' ר' לאותיות הדומות

שהם
אדמו
מתני
הנה
שממל
שנתו
ציוו
שמו
הדבר
רשם
האו
במאכ
הדיק
שעב
הלוו
מילי
שפו
אמר
עיו
של ד
העני
את כ
וכת
ועני
ועשו
חוקי
חיתו
לי,
ויש
כ"י
אלו
לשו
מפכ
הדי
ורי
שפ
דיה
האו
לזו
לזו
בן
דימ
יש
שזו

(28 ב, ב, 29) ראה זהר שם. וראה פרדס שער כג (שער ערכי הכינויים) מערכת שבת. שער כז (שער האותיות) פכ"ד. כתר שם טוב סימן ערב. שמו.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

44 דא דקשוט
 45 מר שקר, וישול
 46 דדי שתהיה
 47 קף האמת,
 48 ום מציאות
 49 וא על-ידי-
 50 שקר מילתא
 51 אמת, כמו
 52 תחזיאו על
 53 גשלי אות
 54 לאתמימא
 55 גלו אות שיין
 56 עניין זה של
 57 לבנות מהם
 58 די להתקיים
 59 האותיות
 60 ות להיפך
 61 גי אין צריך
 62 ר', אלא
 63 שבה
 64 ת ק' ר'
 65 א בישא,
 66 יש שייכות
 67 נמצא,
 68 זראו בתורה
 69 שכן שיה
 70 גי שטים'
 71 דילעומת
 72 ובאר להלן.
 73 מובא לעיל
 74 ור' הם
 75 ל סטרא
 76 לו שייכות
 77 די באור
 78 תיות ק'
 79 ת להם
 נמצא,
 לעומת
 בישא,
 דומות
 ד. כתר

שהם בסטרא דקדושה. ועל זה ממשיך כ"ק מו"ח
 אדמו"ר במאמר: הנה ק' ר' הן לנגד ר' ה' (שקרי ר'
 מתדמה לד', וק' לה' ויש ביניהם הבדלים קטנים בלבד). דד' ור'
 הנה דומות זו לזו בדמותן בצורה שלהן וכן בפירושו כפי
 שממשיך ומבאר (והיגו, כמו
 שנתבאר לעיל שהן תמונת
 ציור האותיות - דמותן, והן
 שמות האותיות - פרושן, שני
 הדברים, גם הצורה וגם המשמעות של
 השם מורים על מהותן של
 האותיות). ומבאר הרבי הר"ע
 במאמר הנזכר, של שנת תשי"ז
 הדמיון דד' לד' בפרושן
 (שמותן), דד' הוא מלשון
 דלות ועניות, וכן אות ר' הוא
 מלשון עניות ודלות, וכמו
 שכתוב³⁰ מהתת דלים רישם,
 ואמר בספר משלי "הון עשיר קריית
 עוה, מהתת דלים רישם", כלומר הונו
 של העשיר מספק לו כוח והגנה, ואילו
 העניות של העניים מונעת מהם לשפר
 את מצבם, הרי ש"ריש" קשורה בעניות
 וכתוב³¹ בפסוק נוסף במשלי ראש
 ועושר כו' הכתוב אומר, "ראש
 ועשר אל תיתן לי, הטריפני לחם
 חקי", כלומר אל תיתן לי עניות ואל
 תתן לי עשירות אלא את הלחם הנחוץ
 לי, וגם כאן העניות נקראת "ראש".
 ויש לומר, שהטעם שמביא
 כ"ק מו"ח אדמו"ר פסוקים
 אלו דוקא להורות ש"ריש" היא
 לשון עניות - הוא, לפי שמהם
 מפסוקים אלה מוכן (לא רק
 הדמיון בפרוש האותיות ד'
 ור', אלא) גם החלוק ההבדל
 שביניהם בין האותיות ד' ור'.
 דהנה, פשם שבתמונתן בצורתן
 האותיות ד' ור' הן רק דומות זו
 לזו, אבל אינן שוות ממש זו
 לזו ולמעשה הן שתי אותיות שונות,
 כן הוא גם בפרושן שיש ביניהן
 דימיון, ושתייהן רומזות לעניות אבל
 יש הבדל ביניהן גם בעניין זה, והיגו,
 שענין העניות שבאות ר' הוא

למטה יותר מענין העניות שבאות ד', וראיה לזה ממה
 שכתוב מהתת דלים רישם, הינו, שהשברון והמורא של
 הדלים הוא רישם העניות עצמה, שמנה מוכח שענין הרישות
 הוא למטה מענין הדלות וחמור ממנו. ועל-דבר-זה בפסוק
 ראש ועושר, שהניגוד לענין
 העושר, שהוא נעלה יותר
 מהענין דדי מחסורו אשר
 יחסר לו³², כי די מחסורו
 פירושו רק מה שנחוצ ולא יותר, ואילו
 עשירות יכולה להיות הרבה יותר מזה,
 והניגוד לעושר הוא הענין
 ד"ראש", שזהו ענין שאין
 למטה ממנו, לא עניות סתם אלא
 דלי דלות.
 וממשיך במאמר, שהגם דר'
 וד' דומות בתמונתן ופרושן,
 ויש דימיון ביניהן הן בצורה והן
 בתוכן, מפל-מקום הרי הן
 מובדלות ומרוחקות זו מזו
 בתכלית (היגו, לא זו בלבד
 שיש חלוק ביניהן ואינן
 דומות לגמרי, וכאמר שהר' מורה
 על עניות ודלות יותר חמורה מהר'
 אלא שהן הפכיות זו מזו),
 דאות ד' היא בקדושה, ואות
 ר' היא מאתן דאתחזיאו על
 סטרא בישא היא הצד של היפך
 הקדושה, וכפי שיתבאר עוד להלן.
 ה) והענין בנה, דאף שאות
 ד' גם היא מורה על דלות,
 הנה דלות זו היא ענין
 הפטול והשפלות, דלות ועניות
 למעלייתא, דזהו פל ענין
 הקדושה להיות בבחינת
 פטול בתכלית ולהתרחק לחלוטין
 מגאורה וישות' עצמית.
 ולהבין זה, מבאר במאמר

45 למטה יותר מענין העניות שבאות ד', וראיה לזה ממה
 46 שכתוב מהתת דלים רישם, הינו, שהשברון והמורא של
 47 הדלים הוא רישם העניות עצמה, שמנה מוכח שענין הרישות
 48 הוא למטה מענין הדלות וחמור ממנו. ועל-דבר-זה בפסוק
 49 ראש ועושר, שהניגוד לענין
 50 העושר, שהוא נעלה יותר
 51 מהענין דדי מחסורו אשר
 52 יחסר לו³², כי די מחסורו
 53 פירושו רק מה שנחוצ ולא יותר, ואילו
 54 עשירות יכולה להיות הרבה יותר מזה,
 55 והניגוד לעושר הוא הענין
 56 ד"ראש", שזהו ענין שאין
 57 למטה ממנו, לא עניות סתם אלא
 58 דלי דלות.
 59 וממשיך במאמר, שהגם דר'
 60 וד' דומות בתמונתן ופרושן,
 61 ויש דימיון ביניהן הן בצורה והן
 62 בתוכן, מפל-מקום הרי הן
 63 מובדלות ומרוחקות זו מזו
 64 בתכלית (היגו, לא זו בלבד
 65 שיש חלוק ביניהן ואינן
 66 דומות לגמרי, וכאמר שהר' מורה
 67 על עניות ודלות יותר חמורה מהר'
 68 אלא שהן הפכיות זו מזו),
 69 דאות ד' היא בקדושה, ואות
 70 ר' היא מאתן דאתחזיאו על
 71 סטרא בישא היא הצד של היפך
 72 הקדושה, וכפי שיתבאר עוד להלן.
 73 ה) והענין בנה, דאף שאות
 74 ד' גם היא מורה על דלות,
 75 הנה דלות זו היא ענין
 76 הפטול והשפלות, דלות ועניות
 77 למעלייתא, דזהו פל ענין
 78 הקדושה להיות בבחינת
 79 פטול בתכלית ולהתרחק לחלוטין
 80 מגאורה וישות' עצמית.
 81 ולהבין זה, מבאר במאמר
 ד' היא בקדושה, ואות ר' היא מאתן דאתחזיאו על סטרא בישא.
 ה) והענין בנה, דאף שאות ד' מורה על דלות, הנה דלות זו היא ענין
 הפטול והשפלות, דזהו פל ענין הקדושה להיות בבחינת פטול
 בתכלית. ולהבין זה, מבאר במאמר שענין הדלות בקדושה הוא ענין ספירת

(30) משלי י, טו. (31) שם ל, ח. (32) פ' ראה טו, ת.

באתי לגני אחותי כלה

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 שְׁעֵנָן הַדְּלוֹת בְּקְדוּשָׁה כפי שהוא למעלה באלוקות הוא עֵנָן
 2 סְפִירַת הַמַּלְכוּת, דְּלִית לָהּ מְגֻרְמָה כְּלוּם³³, שאין לה כלום משל
 3 עצמה (לשון הזוהר לגבי הירח שאין לו אור משלו ומקבל את אורו מהשמש,
 4 ומבואר בקבלה וחסידות שהדבר מהווה משל לספירת המלכות שאין לה תוכן
 5 ועניין משלה והיא מקבלת ומעבירה
 6 אור והמשכה מהספירות שמעליה,
 7 עניין המוחין והמידות), לְפִי שֶׁהִיא
 8 סְפִירַת הַמַּלְכוּת בְּתַכְלִית הַבְּטוּל
 9 וְהַשְּׁפָלוּת, עַד שְׁאֲזַעֲרִית
 10 גְּרָמָה³⁴, מקטינה את עצמה, הֵינּוּ
 11 שֶׁהַמַּלְכוּת עֲצָמָה מְמַעֲטַת אֶת
 12 עֲצָמָה לְהִיּוֹת בְּתַכְלִית הַבְּטוּל
 13 וְהַשְּׁפָלוּת.
 14 וּבְכַחוֹת נֶפֶשׁ הָאָדָם שֶׁהֵם עֹשֶׂר
 15 בְּחִינּוֹת מַקְבִּילוֹת לְעֹשֶׂר הַסְּפִירוֹת
 16 הַעֲלִיּוֹנוֹת, הַעֲנִיָּן הַמַּקְבִּיל לְסְפִירַת
 17 הַמַּלְכוּת הוּא כַּחַ הַדְּבֹר, שְׁלִית
 18 לִיה מְגֻרְמִיה כְּלוּם שאין לו כל
 19 תוכן ועניין משל עצמו, וְהוּא
 20 מְקַבֵּל וְהוּא לְבוּשׁ לְכַחוֹת
 21 שְׁלִמְעָלָה מְמַנּוּ, וְכִמּוֹ
 22 הַשְּׁפָעַת הַשֶּׁקֶל וּמִדּוֹת שֶׁהִדְיָבוֹר
 23 הוּא כְּלִי וְאִמְצָעִי לְבִטָּא דְּבָרֵי שְׂכַל
 24 וּרְגִשׁוֹת.
 25 וּבְאֹרֶ הַעֲנָנִי, דְּהִנֵּה, סְפִירַת
 26 הַמַּלְכוּת הִיא מִדַּת
 27 הַהֲתַנְשְׂאוֹת הַמִּידָה שֶׁתּוֹכְנָה הוּא
 28 לְהִיּוֹת מְרוּמָם וּמִתְנַשֵּׂא, כִּשֶׁם
 29 שֶׁהַמֶּלֶךְ מְרוּמָם וּמִתְנַשֵּׂא עַל הָעַם,
 30 וְהֵינּוּ שִׁישׁ בַּה אֶת הַשִּׁיכוֹת
 31 וְהַהֲתַיִחֶסוֹת לְמִצִּיאוֹת הַזּוּלָה,
 32 וּמְמַנָּה נְתִיבָה כַּחַ סְדֵר
 33 הַהֲשַׁמְלָלוֹת שֶׁל יִרְדָה הָאוֹר
 34 הָאֱלוֹקִי מִלְּמַעְלָה לְמַטָּה מִמְּדִירִיגָה
 35 לְמִדְּרִיגָה כִּמּוֹ שֶׁלְּשַׁלַּת שֶׁל טְבַעוֹת
 36 הָאֲחִיזוֹת זֶה בְּזֶה, וּמְכַלֵּם-מְקוּם
 37 לְמִדּוֹת שֶׁהַמַּלְכוּת הִיא הַתְּנַשְׂאוֹת
 38 וְרוּמּוֹת שֶׁלְּכֹאֲרֵה אֵלּוּ הֵן תְּכוּנוֹת
 39 הַפְּסִיכוֹת מִהַשְּׁפָלוֹת, צְרִיכָה
 40 לְהִיּוֹת בְּתַכְלִית הַשְּׁפָלוֹת וְהַבְּטוּל, וְדוֹקָא עַל-יְדֵי-זֶה יֵשׁ
 41 בַּה שְׁנֵי הַעֲנָנִים. הָאֶחָד, שְׁמַקְבֵּלֵת אֶת כָּל הַעֲנָנִים

[ד] תורת חיים שמות 370 [קפד, ב ואילך].

(33) ראה זהר ח"א קפא, א. רמט, ב. ח"ב ריח, ב. עץ חיים שער ו (שער העקודים) פ"ה. (34) זח"א כ, א. (35) קהלת א, ז. וראה המשך והחרים תרל"א ס"ע לט ואילך. ובכ"מ. (36) ישעי' טז, ה.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

והיגו, שעגנון הפסא, פסא מלך, המטמל את ענין המלכות, להשפיע ולכרוא, נעשה מצד החסד שלמעלה, שמצד טבע הטוב להטיב³⁷, טבעו של הטוב להשפיע טובה לזולת, צמצם הקדוש-ברוך הוא את עצמו והמשיך האורות העליונים כו', כדי שיוכל להיות פללות עגנון

נעשה על-ידי-זה שהעם מצידו, בהתעוררות והתקרבות המקבל, מכתיר את המלך ועומד בהתעוררות לקבל עול מלכותו, ואז נעשה עגנון המלכות, שנפעל על ידי שהעם מעורר במלך רצון למלוכה, שישפיע למלוך

שיוכל להיות פללות עגנון

הבריאה על-ידי ספירת

המלכות וזה הענין הראשון

בספירת המלכות האמור לעיל ועוד

עגנון פנה, שעגנון המלכות

נעשה על-ידי העלאת מין

נוקבין מהעולמות שלמטה,

וההארה וההשפעה היא כתוצאה

מהתעוררות והתקרבות מצד המקבל,

מלמטה למעלה, שזהו עגנון "אין

מלך בלא עם"³⁸ והעם הם

המעוררים במלך את הרצון והענין

למלוך עליהם ולהשפיע להם, שעל-

ידי-זה באמצעות ההתעוררות

מלמטה, מצד העם, פועלים

שמהתנשאות עצמית מתכונת

ההתנשאות כפי שהיא מצד העצם,

ללא התייחסות ישירה למציאות

הזולת, יומשך להיות

ההתנשאות על העם, שמזה

מההתייחסות למציאות של עולמות

ונבראים וההשפעה להם נעשית

מציאות הבריאה, חיותה

וקיומה.

ועל-דרך-משל בעגנון

המלכות למטה, מלכותו של מלך

בשר ודם, דכיון שהמלך מצד

עצמו משכמו ומעלה גבוה

מכל העם³⁹ ונבדל ומרום

מהתייחסות אל העם ומלוכה על העם,

צריכים לעורר ולפעול אצלו

רצון למלוכה שיהיה מלך

על עם, פי מצד המלך עצמו

לא יומשך התנשאות על עם

מהתנשאות עצמית להיותם באין-ערף,

כיוון שהעצם והמהות

של המלך נעלית מהעם ללא כל יחס והשוואה, ענין ההתנשאות העצמית

כפי שהוא אצל המלך לא עשוי לרדת לכדי התנשאות על העם ועגנון זה

והיגו, שעגנון הפסא, פסא מלך, נעשה מצד

החסד שלמעלה, שמצד טבע הטוב להטיב³⁷,

צמצם את עצמו והמשיך האורות כו', כדי

שיוכל להיות פללות עגנון הבריאה על-ידי

ספירת המלכות. ועוד עגנון פנה, שעגנון המלכות

נעשה על-ידי העלאת מין נוקבין מהעולמות

שלמטה, שזהו עגנון "אין מלך בלא עם"³⁸,

שעל-ידי-זה פועלים שמהתנשאות עצמית

יומשך להיות ההתנשאות על העם, שמזה

נעשית מציאות הבריאה, חיותה וקיומה. ועל-

דרך-משל בעגנון המלכות למטה, דכיון שהמלך

משכמו ומעלה גבוה מכל העם³⁹, צריכים

לעורר ולפעול אצלו רצון למלוכה שיהיה מלך

על עם, פי מצד עצמו לא יומשך התנשאות על

עם מהתנשאות עצמית להיותם באין-ערף,

ועגנון זה נעשה על-ידי-זה שהעם מכתיר את

המלך ועומד בהתעוררות לקבל עול מלכותו,

ואז נעשה עגנון המלכות, שישפיע למלוך

עליהם. ועל-דרך-זה למעלה, כמאמר רבותינו

ו"ל⁴⁰ אמרו לפני מלכיות כדי שתמליכוני

עליכם, כיון שמצד עצמו אינו שייך לזה.

והחלוק בין שני עגנים אלו הוא, שהעגנון

הראשון - עיקרו בשעה שצריכים להמשיך את

עגנון המלכות מתחלה, על-דרך עגנון המלכות

בראש השנה, שעגנון זה הוא באופן שהמלכות

מצד עצמה לית לה מגרמה פלום, פי-אם מה

שמקבלת מלמעלה ממנה, היגו, ממדת החסד,

כמבואר לעיל, שעגנון זה הוא באופן שהמלכות מצד עצמה

לית לה מגרמה פלום, פי-אם מה שמקבלת מלמעלה

ממנה, היגו, ממדת החסד, שזהו עגנון "והיבין

בחסד

כמבואר לעיל, שעגנון זה הוא באופן שהמלכות מצד עצמה

לית לה מגרמה פלום, פי-אם מה שמקבלת מלמעלה

ממנה, היגו, ממדת החסד, שזהו עגנון "והיבין

בחסד

כמבואר לעיל, שעגנון זה הוא באופן שהמלכות מצד עצמה

לית לה מגרמה פלום, פי-אם מה שמקבלת מלמעלה

ממנה, היגו, ממדת החסד, שזהו עגנון "והיבין

בחסד

כמאמר רבותינו ו"ל⁴⁰ אמרו

לפני בראש השנה פסוקי מלכיות

כדי שתמליכוני עליכם, כיון

שמצד עצמו הקדוש-ברוך הוא

אינו שייך לזה, כי הוא מרום

ונבדל מהעולמות והנבראים באין -

ערף, וכמבואר בקבלה וחסידות

שמדי שנה בבוא ראש השנה הקדוש-

ברוך-הוא מסלק את רצונו למלוך על

העולמות, ובתקיעת-שופר בני-ישראל

ממליכים אותו שוב על-ידי בנין

המלכות מחדש, לאתר שבילל ראש

השנה, בעקבות סילוק הרצון, החיות

מועט ומצומצמת ללא הארת התענוג

והרצון והשכל והמידות, כמשל אדם

שפועל בכוח המעשה בלבד ולכן הוא

מסולק ונבדל מהפעולה שלו, ולאחר

תקיעת-שופר, כאשר בני-ישראל

חוזרים ומכתירים את הקדוש ברוך

הוא, הוא חוזר להיות מלך עם כל

הרצון והענוג, המחזין והמידות, וזו

העבודה של בנין המלכות להביא את

הכוחות הפנימיים הנעלים להאיר

במלכות ולעורר רצון למלוכה

והתייחסות לעולמות ונבראים.

והחלוק בין שני עגנים אלו

בספירת המלכות (פעולתה מצד החסד,

בהשפעה מלמעלה למטה, ופעולתה

כתוצאה מההתעוררות של העם,

מלמטה למעלה) הוא, שהעגנון

הראשון - עיקרו בשעה

שצריכים להמשיך את עגנון

המלכות מתחלה, על-דרך

עגנון המלכות בראש השנה,

כמבואר לעיל, שעגנון זה הוא באופן שהמלכות מצד עצמה

לית לה מגרמה פלום, פי-אם מה שמקבלת מלמעלה

ממנה, היגו, ממדת החסד, שזהו עגנון "והיבין

בחסד

כמבואר לעיל, שעגנון זה הוא באופן שהמלכות מצד עצמה

לית לה מגרמה פלום, פי-אם מה שמקבלת מלמעלה

ממנה, היגו, ממדת החסד, שזהו עגנון "והיבין

בחסד

כמבואר לעיל, שעגנון זה הוא באופן שהמלכות מצד עצמה

לית לה מגרמה פלום, פי-אם מה שמקבלת מלמעלה

ממנה, היגו, ממדת החסד, שזהו עגנון "והיבין

בחסד

(37) ראה עמך המלך שער א (שער שעשועי המלך) רפ"א. הערת כ"ק אדמו"ר שליט"א במאמרי אדמו"ר האמצעי קונטרסים ע' ה. וש"ג. (38) בחיי וישב לח, ל. שם ר"פ בלק. כד הקמח ר"ה (ב) ד"ה ועוד (בהוצאת שאוועל - ע' שעט). תניא שעזיהו"א רפ"ז (פא, ב). ובכ"מ. (39) שמואל-א ט, ב. ונתבאר באוה"ת וירא ח"ד תשסד, ב. שה"ש ח"ב ע' תיד ואילך. (40) ר"ה טז, טע"א. וש"י.

באתי לגני אחותי כלה

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 פסא", כסא המלכות 'עבנה' מצד החסד וההשפעה היא מלמעלה למטה.
 2 והענין השני - עיקרו פאָשר צריך לחזק ולחדש את ענין
 3 המלוכה (לאחר שנעשה ענין ההתהוות כו'), שגם בזה
 4 לית לה מגרמה פלום וספירת המלכות עצמה איננה מקור ההשפעה,
 5 כיון שענין זה נעשה על-ידי
 6 העלאת 'מין נוקבין'
 7 דעולמות בריאה-יצירה-
 8 עשיה המקבל של ההארה
 9 וההשפעה למלכות דאצילות
 10 שדרכה נמשכת ויורדת ההשפעה.
 11 ומפל זה מוכן ענין הדלות
 12 בקדושה, דלות ועניות למעליה, ו
 13 שהוא ענין תכלית הבטול
 14 והשפלות דספירת המלכות,
 15 שענינה הוא ענין
 16 ההתנשאות, שמזה נעשת
 17 מציאות הבריאה פולה כמבואר
 18 באריכות.

1 שזהו ענין "והוכן בחסד פסא". והענין השני -
 2 עיקרו פאָשר צריך לחזק ולחדש את ענין
 3 המלוכה (לאחר שנעשה ענין ההתהוות כו'),
 4 שגם בזה לית לה מגרמה פלום, כיון שענין זה
 5 נעשה על-ידי העלאת 'מין נוקבין' דעולמות
 6 בריאה-יצירה-עשיה למלכות דאצילות. ומפל
 7 זה מוכן ענין הדלות בקדושה, שהוא ענין
 8 תכלית הבטול והשפלות דספירת המלכות,
 9 שענינה הוא ענין ההתנשאות, שמזה נעשת
 10 מציאות הבריאה פולה.

11 (ו) וממשיך במאמר, שהפרש בין אות ד'
 12 לאות ר' בתמונתם הוא, שאות
 13 ד' יש לו יו"ד מאחוריו, דאות יו"ד מורה על
 14 תכלית הבטול והשפלות שבספירת המלכות,
 15 שעל-ידי-זה נעשית בתינת פלי לקבלה,
 16 וכמאמר⁴¹ פלי ריקן - מחזיק, מלא - אינו
 17 מחזיק. וכמו המקבל, הגה בכדי שיהיה פלי
 18 לקבלה, הרי זה דוקא פאָשר הוא בתכלית
 19 הבטול והשפלות, דאז הוא פלי לקבל אמתת
 20 השפעת הרב, ואין זה מספיק צדין מה
 21 שהתלמיד אינו בבחינת יש ומציאות, כפי-אם
 22 דוקא פאָשר יהיה בבחינת בטול והעדר
 23 המציאות (עד-כאן-לשונו).
 24 והענין בזה, דהגה, אמתית הענין דרב ותלמיד
 25 הוא פאָשר הם באין-צרוף זה לזה.
 26 ולכן, כדי שהתלמיד יוכל לקבל השפעת השכל
 27 מהרב, הרי זה דוקא פאָשר עומד בבטול במציאות לגמרי. והינו, שלא מספיק
 28 מה שאינו מציאות לעצמו עד שלא ישמע פלל את דברי הרב, ולא מספיק
 29 שנשארו במציאותו אלא שפועל בעצמו (ער שטעלט אין זיין מציאות) לקבל
 30 את השפעת השכל מהרב, אלא בשעת ההשפעה צריך להיות בבטול והעדר
 31 המציאות לגמרי. והינו, שבשעת שמיעת שכל הרב, אינו יכול אפילו להיות
 32 ד"ל פלי ריקן - מחזיק, מלא
 33 - אינו מחזיק ודוקא תחושת
 34 הריקנות, מתוך ביטול וענווה,
 35 מאפשרת את קבלת ההשפעה. וכמו
 36 המקבל השפעה של שכל או רגש,
 37 הגה בכדי שיהיה פלי
 38 לקבלה, הרי זה דוקא פאָשר
 39 הוא מצידו בתכלית הבטול
 40 והשפלות, דאז הוא פלי
 41 לקבל אמתת השפעת הרב
 42 המלמד אותו ומשפיע לו, ואין זה

43 מספיק צדין מה שהתלמיד אינו בבחינת יש ומציאות, לא
 44 די בכך שאינו מתגאה ואין לו תחושת 'ישות' עצמית, אלא כדי להיות 'כל'
 45 לקבלת ההשפעה נדרשת ממנו התבטלות מוחלטת כפי-אם דוקא פאָשר
 46 יהיה בבחינת בטול והעדר המציאות לגמרי (עד-כאן-לשונו)
 47 של הרבי הרי"צ במאמר של שנת
 48 תשי"ז.

49 והענין בזה, דהגה, אמתית
 50 הענין דרב ותלמיד הוא
 51 פאָשר הם באין-צרוף זה לזה
 52 כאשר בין הדרגה של הרב לדרגה של
 53 התלמיד יש פער גדול עד כדי כך שאין
 54 ביניהם כל יחס והשוואה. ולכן,
 55 כדי שהתלמיד יוכל לקבל
 56 השפעת השכל מהרב, הרי
 57 זה דוקא פאָשר עומד בבטול
 58 במציאות לגמרי ביטול מוחלט
 59 של מציאותו, כאילו אינו קיים.
 60 והינו, שלא מספיק מה
 61 שאינו מציאות לעצמו עד
 62 שלא ישמע פלל את דברי
 63 הרב, לא די בכך שהתלמיד אינו
 64 במצב כזה שנחשב כל כך בעיני עצמו
 65 עד שאינו מסוגל להקשיב לרב ולא
 66 מספיק אפילו שנשארו
 67 במציאותו אלא שפועל
 68 בעצמו (ער שטעלט אין זיין
 69 מציאות) הוא 'מציב' את המציאות
 70 שלו בצורה כזו שיוכל לקבל את
 71 השפעת השכל מהרב, אלא
 72 בשעת ההשפעה צריך להיות
 73 בבטול מוחלט והעדר
 74 המציאות לגמרי. והינו,
 75 שבשעת שמיעת שכל הרב,
 76 כאשר התלמיד הוא במצב של קליטה
 77 וקבלה אינו יכול אפילו להיות

78 מה שאינו מציאות לעצמו עד שלא ישמע פלל את דברי הרב, ולא מספיק
 79 שנשארו במציאותו אלא שפועל בעצמו (ער שטעלט אין זיין מציאות) לקבל
 80 את השפעת השכל מהרב, אלא בשעת ההשפעה צריך להיות בבטול והעדר
 81 המציאות לגמרי. והינו, שבשעת שמיעת שכל הרב, אינו יכול אפילו להיות

(41) ברכות מ, א. וראה חדא"ג שם. תו"א ס"פ משפטים. ד"ה אני לדודי ה'ש"ת ס"ג (הערת כ"ק אדמו"ר שליט"א בסה"מ ה'ש"ת ע' 120).

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

בבחינת משפיע לעצמו, שקלו הם בתנועה של רצון להבין את דברי הרב, כי גם הרצון הזה הוא ביטוי מסויים של המציאות שלו ועומד בסתירה לביטול במציאות שאז אם ייתן ביטוי כלשהו למציאות העצמית שלו, אפילו אם מדובר על מאמץ להשפיע לעצמו טוב יותר את מה שהרב מעניק לו, לא יוכל לקבל את שקל הרב שהוא באין-ערוף אליו, וכדי לקלוט השפעה שהיא באין-ערוף, בהכרח להתבטל לחלוטין בביטול במציאות, פי דוקא פלי ריקן - מתחזק, ונהני, דכיון שצריך להחזיק לקבל ולהכיל ענין שבאין-ערוף לגביו, צריך להיות פלי ריקן לגמרי, שלא תהיה אפילו מציאות הרצון האישי של התלמיד להבין ולהשיג את השכל שמשפיע לו הרב.

לאין שיעור, שלא תהיה אצלו מצד-עצמו, והירידה הזו היא לא דבר מוכן מאליו אלא דורשת מהרב מאמץ מיוחד ורק באשר הרב רואה אצל התלמיד תשוקה גדולה, הרי זה פועל עליו שיצצה לעצמו את עצמו הרבה על מנת להוריד עניניו הרעיונות העמוקים כפי שהם בשכלו ולהשפיע אותם לתלמיד, ועד שענין זה הירידה וצמצום השפע לצורך התלמיד מגיע נוגע ופועל בעומק יותר בכחות הרב, לגלות אצלו אצל הרב עצמו ענינים נוספים שלא היו אצלו מקודם לכן, לפני ההשפעה לתלמיד שזהו ענין מאמר חכמינו ז"ל - הרבה למדתי מרבתי, ויותר מהם מחבריי, ומהתלמידי יותר מכולם" 42 כי התוספת שהרב זוכה לה על ידי ההשפעה היא גדולה ביותר, ומכל זה מוכן עד כמה תשוקת התלמיד לקבל מהרב היא דבר טוב וחיובי הן לתלמיד המקבל והן לרב המשפיע. אמנם, במה דברים אמורים, קודם ההשפעה בפועל, בתור הקרמה והכנה אליה, שאז צריכה להיות תשוקה זו, ובקצרה אי-אפשר להיות חבור שני ענינים שהם באין-ערוף, כמבואר לעיל, מה שאין-כך בשעת ההשפעה עצמה, הרי רואים במוחש, שבאשר התלמיד עומד באותה התלהבות ותשוקה שרוצה לקבל השפעת השכל מהרב כפי שעמד קודם קבלת ההשפעה בפועל, הנה תשוקה זו מבקשת אותו ומפריעה לו לשמוע ולקבל את השכל שאומר לו הרב ובשעה זו התשוקות והרגשות שלו לא צריכות לקבל שום ביטוי, וכדי שיוכל לקבל את שקל הרב, צריך התלמיד להיות בבטול והעדר המציאות לגמרי, שלא ירגיש

בבחינת משפיע לעצמו, שקלי שכלו הם בתנועה של רצון להבין את דברי הרב, שאז לא יוכל לקבל את שקל הרב שהוא באין-ערוף אליו, וכדי לקבל את שקל הרב, לא צריך להיות פלי ריקן - מתחזק, ונהני, דכיון שצריך להחזיק ענין שבאין-ערוף לגמרי, שלא תהיה אפילו מציאות הרצון להבין ולהשיג את השכל שמשפיע לו הרב. ויתרה מזו, לא צריכה להיות נרגשות אצלו בשעת ההשפעה. דהנה, תשוקת התלמיד לקבל השפעה מהרב הוא דבר הקרחי, הן בנוגע לתלמיד, שתשוקה זו פועלת אצלו בטול המציאות כדי שיוכל להיות פלי לקבל שקל הרב, והן בנוגע לרב, שלקבל את שקל הרב, לא צריכה להיות נרגשות אצלו בטול המציאות, שאז צריכה להיות פלי ריקן לגמרי, שלא תהיה אפילו מציאות הרצון להבין ולהשיג את השכל שמשפיע לו הרב. ויתרה מזו, לא זו בלבד שהרצון להבין היטב את דברי הרב, סתור לביטול במציאות של התלמיד אלא שאפילו תשוקת התלמיד לקבל השפעה מהרב, לא צריכה להיות נרגשת אצלו בשעת ההשפעה כי גם התשוקה הזו קשורה במציאות שלו, כפי שממשיך ומבאר. דהנה, תשוקת התלמיד לקבל השפעה מהרב הוא דבר הקרחי בשביל העברת וקבלת ההשפעה, הן בנוגע לתלמיד, שתשוקה זו פועלת אצלו בטול המציאות כדי שיוכל להיות פלי לקבל שקל הרב, שהרי ביטול המציאות האישית הוא לא דבר טבעי ומוכן מאליו, ורק התשוקה הגדולה לקלוט את דברי הרב מעוררת את התלמיד להתבטלות זו והן בנוגע לרב, שלקבל את שקל הרב באין-ערוף לתלמיד, הרי ההשפעה לתלמיד היא ירידה גדולה בשבילו כי בין המצב והמעלה של הרב מצד עצמו למצב של התלמיד יש פער גדול מאד,

העמוקים כפי שהם בשכלו ולהשפיע אותם לתלמיד, ועד שענין זה הירידה וצמצום השפע לצורך התלמיד מגיע נוגע ופועל בעומק יותר בכחות הרב, לגלות אצלו אצל הרב עצמו ענינים נוספים שלא היו אצלו מקודם לכן, לפני ההשפעה לתלמיד שזהו ענין מאמר חכמינו ז"ל - הרבה למדתי מרבתי, ויותר מהם מחבריי, ומהתלמידי יותר מכולם" 42 כי התוספת שהרב זוכה לה על ידי ההשפעה היא גדולה ביותר, ומכל זה מוכן עד כמה תשוקת התלמיד לקבל מהרב היא דבר טוב וחיובי הן לתלמיד המקבל והן לרב המשפיע. אמנם, במה דברים אמורים, קודם ההשפעה בפועל, בתור הקרמה והכנה אליה, שאז צריכה להיות תשוקה זו, ובקצרה אי-אפשר להיות חבור שני ענינים שהם באין-ערוף, כמבואר לעיל, מה שאין-כך בשעת ההשפעה עצמה, הרי רואים במוחש, שבאשר התלמיד עומד באותה התלהבות ותשוקה שרוצה לקבל השפעת השכל מהרב כפי שעמד קודם קבלת ההשפעה בפועל, הנה תשוקה זו מבקשת אותו ומפריעה לו לשמוע ולקבל את השכל שאומר לו הרב ובשעה זו התשוקות והרגשות שלו לא צריכות לקבל שום ביטוי, וכדי שיוכל לקבל את שקל הרב, צריך התלמיד להיות בבטול והעדר המציאות לגמרי, שלא ירגיש

באתי לגני אחותי כלה

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 ויובן בהקדים שמיצינו ענין זה של ביטול ושפלות שכאמור הוא
 2 עניין עיקרי בתפילה גם בתורה שקודמת לתפלה, כמאמר⁵³
 3 הוזהר שהקדוש-ברוך-הוא אסתפל באורייתא וברא עלמא, הביט
 4 בתורה וברא את העולם, הינו, שפל סדר השתלשלות של ירידת
 5 האור האלוקי למטה עד לבריאת
 6 העולם הוזהר לנו תחלה בהעלם,
 7 במובן הרוחני בתורה, וכיון
 8 שבסדר השתלשלות
 9 בעבודת האדם (שהוא ענין
 10 התפלה) תלוי הכל בבטול
 11 ושפלות, הרי מובן שזהו לפי
 12 שפן הוא גם בתורה.
 13 והענין של הביטול והשפלות בתורה
 14 הוא, כפי שמביא במאמר מה
 15 שפתיב בגמרא⁵⁴ שהתורה
 16 לא תמצא בגסי הרוח, ולא
 17 במי שמרחיב לבו עליה פים
 18 וגטות הרוח ורוחב הלב הם היפך
 19 הביטול והשפלות, כפי שממשיך.
 20 ומבאר, ש"גסי הרוח" הוא
 21 שאין לו בטול. והינו, שאין
 22 הפונה לשלילת הענין ד'גסי
 23 הרוח' כפשוטו, דהינו בעלי
 24 גאווה, כפרוש העולם המפורשים
 25 שגסי הרוח הם בעלי גאווה, דכיון
 26 ש"תועבת תוני' פל גבה
 27 לב"55, ו"אין אני והוא
 28 הקדוש-ברוך-הוא והבעל-גאווה
 29 יכולים לדור ביחד"56, הרי
 30 הוא במעמד ומצב הפכי
 31 לגמרי, ולא צריך לסדר
 32 ולהביא ראיה מפסוק שאין
 33 לו שיכות לתורה, אלא הכוונה
 34 ליסוד הרוח' במובן יותר עדין. אך
 35 הענין הוא, פירוע הפירוש⁵⁷
 36 ב"גסי הרוח" בתורת החסידות,
 37 שהרוחניות שלו היא בגטות.
 38 והינו, דאף שיש לו נפש
 39 אלקית שפועלת פעולתה ויש
 40 לה השפעה עליו, והרי אפילו
 41 המדרגה היותר תחתונה
 42 שבנפש האלוקית היא גם

רוחניות, מפל-מקום מצד ההתלבשות של הנפש האלוקית
 הרוחנית בנפש הפתמית, ועל ידה על ידי הנפש הבהמית מתלבשת
 הנפש האלוקית גם בגוף, ומה גם שהגילוי דנפש האלקית
 עצמה בנפש הבהמית ובגוף אינו אלא ממדרגה תחתונה, ואילו
 המדרגות העליונות של הנפש
 האלוקית לא יורדות כל-כך, הנה
 הגטות של הגוף ונפש
 הפתמית פועלים גטות גם
 ברוחניות שלו, ועד
 שהרוחניות שלו נעשית
 גשמיות, ועל-אחת-כמה-
 וכמה שאינו שיה לעשות
 מגשמייות רוחניות שהיא הכוונה
 של ירידת הנשמה הרוחנית לגוף
 הגשמי, כי מאחר שהרוחניות שלו
 עצמו נתגשמה איך יעשה מגשמייות
 רוחניות. והעצה לזה היא
 לשבור את רוחו הגסה,
 כדאיתא בזהר⁵⁸ אעא דלא
 סליק ביה נהורא, מבטשין
 ליה. גופא דלא סליק ביה
 נהורא דנשמתא, מבטשין
 ליה עץ (גס ועבה) שלא עולה בו
 האש מבטשים ומבקעים אותו
 (לחתיכות קטנות ודקות). גוף שלא
 עולה בו אור הנשמה (כי הוא גס
 ומגושם ביותר), מבטשים ושוברים
 אותו, היינו מבטלים את הישות
 והגטות שלו. וזהו גם מה
 שפתיב⁵⁹ זכחי אלקים רוח
 נשברה, הינו, ששכירת הרוח
 במובן של 'שכירת' הגטות, ומעבר
 למצב של ביטול הוא "זכחי
 אלקים" נחשב כרובן לה. דהנה,
 לעיל מגיה⁶⁰ בפסוק קודם בפרק
 זה פתיב דור המלך אומר לקדוש-
 ברוך-הוא לא תחפוץ זבח
 1 ויובן בהקדים שמיצינו ענין זה גם בתורה
 2 שקודמת לתפלה, כמאמר⁵³ אסתפל
 3 באורייתא וברא עלמא, הינו, שפל סדר
 4 השתלשלות ישנו תחלה בתורה, וכיון שבסדר
 5 השתלשלות בעבודת האדם (שהוא ענין
 6 התפלה) תלוי הכל בבטול ושפלות, הרי מובן
 7 שזהו לפי שפן הוא גם בתורה. והענין הוא, כפי
 8 שמביא במאמר מה שפתיב בגמרא⁵⁴ שהתורה
 9 לא תמצא בגסי הרוח, ולא במי שמרחיב לבו
 10 עליה פים. ומבאר, ש"גסי הרוח" הוא שאין לו
 11 בטול. והינו, שאין הפונה לשלילת הענין ד'גסי
 12 הרוח' כפשוטו, דהינו בעלי גאווה, כפרוש
 13 העולם, דכיון ש"תועבת תוני' פל גבה לב"55,
 14 ו"אין אני והוא יכולים לדור"56, הרי הוא
 15 במעמד ומצב הפכי לגמרי, ולא צריך לסדר
 16 ולהביא ראיה מפסוק שאין לו שיכות לתורה.
 17 אך הענין הוא, פירוע הפירוש⁵⁷ ב"גסי הרוח",
 18 שהרוחניות שלו היא בגטות. והינו, דאף שיש
 19 לו נפש אלקית שפועלת פעולתה, והרי אפילו
 20 המדרגה היותר תחתונה שבנפש האלוקית היא
 21 גם רוחניות, מפל-מקום מצד ההתלבשות בנפש
 22 הפתמית, ועל ידה בגוף, ומה גם שהגילוי דנפש
 23 האלקית עצמה אינו אלא ממדרגה תחתונה,
 24 הנה הגטות של הגוף ונפש הפתמית פועלים
 25 גטות גם ברוחניות שלו, ועד שהרוחניות שלו
 26 נעשית גשמיות, ועל-אחת-כמה-וכמה שאינו
 27 שיה לעשות מגשמייות רוחניות. והעצה לזה
 28 היא לשבור את רוחו הגסה, כדאיתא בזהר⁵⁸
 29 אעא דלא סליק ביה נהורא, מבטשין ליה. גופא דלא
 30 דנשמתא, מבטשין ליה. וזהו גם מה שפתיב⁵⁹ זכחי אלקים רוח
 31 נשברה, הינו, ששכירת הרוח הוא "זכחי אלקים". דהנה,
 לעיל מגיה⁶⁰ פתיב לא תחפוץ זבח

43 הנפש האלוקית של הנפש האלוקית
 44 הנפש האלוקית גם בגוף, ומה גם שהגילוי דנפש האלקית
 45 עצמה בנפש הבהמית ובגוף אינו אלא ממדרגה תחתונה, ואילו
 46 המדרגות העליונות של הנפש
 47 האלוקית לא יורדות כל-כך, הנה
 48 הגטות של הגוף ונפש
 49 הפתמית פועלים גטות גם
 50 ברוחניות שלו, ועד
 51 שהרוחניות שלו נעשית
 52 גשמיות, ועל-אחת-כמה-
 53 וכמה שאינו שיה לעשות
 54 מגשמייות רוחניות שהיא הכוונה
 55 של ירידת הנשמה הרוחנית לגוף
 56 הגשמי, כי מאחר שהרוחניות שלו
 57 עצמו נתגשמה איך יעשה מגשמייות
 58 רוחניות. והעצה לזה היא
 59 לשבור את רוחו הגסה,
 60 כדאיתא בזהר⁵⁸ אעא דלא
 סליק ביה נהורא, מבטשין
 ליה. גופא דלא סליק ביה
 נהורא דנשמתא, מבטשין
 ליה עץ (גס ועבה) שלא עולה בו
 האש מבטשים ומבקעים אותו
 (לחתיכות קטנות ודקות). גוף שלא
 עולה בו אור הנשמה (כי הוא גס
 ומגושם ביותר), מבטשים ושוברים
 אותו, היינו מבטלים את הישות
 והגטות שלו. וזהו גם מה
 שפתיב⁵⁹ זכחי אלקים רוח
 נשברה, הינו, ששכירת הרוח
 במובן של 'שכירת' הגטות, ומעבר
 למצב של ביטול הוא "זכחי
 אלקים" נחשב כרובן לה. דהנה,
 לעיל מגיה⁶⁰ בפסוק קודם בפרק
 זה פתיב דור המלך אומר לקדוש-
 ברוך-הוא לא תחפוץ זבח

(53) זח"ב קסא, סע"א ואילך. (54) עירובין נה, א. (55) משלי טז, ה. (56) סוטה ה, א. (57) לקו"ת נצבים סב, א. (58) ח"ג קסת, א. הובא בתניא רפכ"ט. (59) תהלים שם, יט. (60) שם, יח.

באתי לגני אחותי כלה

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 שעניינה הוא לצמצם ולמנוע השפעה), שגם מצדה יהיה ונרצה
2 לו לכפר עליו".
3 והנה כשם שבתורה צריך להיות ענין הבטול, כמבואר לעיל,
4 כן הוא גם בתפלה, ולכן מתחילים כל תפלה של שמונה-
5 עשרה, תפילת העמידה, באמירת
6 הפסוק אדניי שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך הקשור במיוחד
7 לענין הביטול, כפי שהולך ומבאר.
8 והענין בזה, כפי שמבאר
9 כ"ק אדמו"ר מהר"שו על-
10 פי דברי מורנו רבי משה
11 אלשיך, שפרוש הפסוק
12 אדניי שפתי תפתח ופי יגיד
13 תהלתך - הוא, ששם
14 שאדניי שפתי תפתח -
15 בתורה (כפרוש התרגום:
16 פתח באורייתא בתורה), כי
17 התורה היא דבר הוי',
18 ולימוד האדם הוא באופן ד-שפתי תפתח, דברי אשר
19 שמתו בפיד⁶⁶, כעונה⁶⁷ אחרי הקורא⁶⁸, כמו כן
20 אנו מבקשים ופי יגיד תהלתך, שגם בתפלה
21 יהיה כן. והינו, דאף שהתפלה צריכה להיות
22 באופן ד"לעבדו בכל לבבכם", שהעבודה היא
23 מצד האדם, מפל-מקום מבקשים מהקדוש-
24 ברוך-הוא שיהיה ופי יגיד (מלשון הגדה
25 והמשכה⁶⁹) תהלתך" (כפרוש התרגום
26 תושבתך, שהוא ענין התפלה), שהתפלה שלנו
27 תהיה כעונה אחר הקורא, דהינו תפלתו של
28 הקדוש-ברוך-הוא, כמאמר רבותינו ז"ל⁷⁰
29 קודשא-ברוך-הוא מצלי: יהי רצון שיכבשו
30 רחמי את פעסי. וזהו שתקנו להתחיל התפלה
31 בפסוק אדניי שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך,
32 וחיוב בתפלה יהיה כן ולא יהיה בה כל
33 ביטוי למציאות האישית העצמית של
34 האדם. והינו, דאף שהתפלה
35 צריכה להיות באופן
36 ד"לעבדו בכל לבבכם" עם כל
37 הלב של האדם המתפלל,

[1] תרכ"ז ד"ה זה [ד"ה אד' שפתי תפתח תרכ"ח (נדפס בסה"מ תרכ"ז ע' תסט ואילך) בתחילתו ובסופו. (וראה ער"ו סה"מ שם ע' תסה). ועוד].

(66) ישע"י נט, כא. (67) ע"ד טוכה לז, ב. (68) ראה תו"א יתרו טו, ב. לקו"ת שה"ש מד, ב. ובכ"מ. (69) ראה בחיי תבוא כו, ג (הובא באוה"ת (יהל אור) לתהלים שם (ע' קצח)). לקו"ת שם מא, א. ובכ"מ. (70) ברכות ז, א. (71) תהלים עה"פ. וראה גם אוה"ת (יהל אור) שם. (72) ב"מ פה, ב.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

דכשם ש"שפתי תפתח" בתורה, שלימדו של האדם הוא לא

עניין נוסף של ביטול, כפי שהולך ומבאר.

עניין שלו עצמו אלא כעונה אחר הקורא, כמו כן "ופי יגיד

והענין בזה, כדאיתא כמובא בזהר⁷⁵ שישנו הענין דתפלת

תהלתך", שאינו מציאות לעצמו, אלא הוא בטל לחלוטין והוא

עשיר, שבכללות הוא ענין תפלה למשה⁷⁶ ושהרי משה

רק מגיד וממשיך תפלתו של הקדוש ברוך הוא בעצמו

נקרא בשם עשיר, כדאיתא בגמרא⁷⁷ שאין השכינה שורה

שיקבשו רחמיו את פעסו,

אלא על חכם גבור ועשיר

הינו, שיקבשו הרחמים העליונים

ובצל קומתו, וכולן את כל

את מדת הדין והמדידות

התנאים הללו להשראת השכינה

ההגבלות, ויפעלו חבור

לומדים ממשה כו'. עשיר, כמו

מציאות לעצמו, אלא הוא רק מגיד וממשיך

שפתוב⁷⁸ פסל לך לוחות,

תפלתו של הקדוש ברוך הוא שיקבשו רחמיו

ומהלשון "לך" לומדים פסלתן

את פעסו, הינו, שיקבשו את מדת הדין

שלך יהא, שמזה נתעשר

והמדידות וההגבלות, ויפעלו חבור התחתון

משה⁷⁹ מפסולת הלוחות], וישנו

והעליון נשלמת כונת הבריאה

הענין דתפלת עני, כלשון הכתוב

והעליון (שהו פללות ענין התפלה), להיות

תפלה לעני כי יצטף⁸⁰,

דיקה לו יתברך בתחתונים.

ואיתא מובא בזהר שתפלת

ט) וממשיך כ"ק מו"ח

העני קודמת לתפלת העשיר

בבאור ענין התפלה בפרטיות

ועדיפה עליה. והינו, דעם היות

ענין הביטול והשפלות בפרטיות

שגם תפלתו של משה (עליו

ותר: ובה יובן מה שכתוב⁷³ תפלה לדוד, הטה

נאמר⁸¹ והאיש משה ענו

ה' אונף עגני פי עני ואביון אני, ד"תפלה לדוד"

מאד מפל האדם אשר על

הוא ההתקשרות והבטול דבחינת מלכות (שהו

פני האדמה) היתה באופן

שדוד היה מרפבה לספירת המלכות⁷⁴, הנה

דופי יגיד תהלתך, תפילה מתוך

גודל תוקף הבקשה (שהתפלל דוד עבור פל בני

ביטול ושפלות, מפל מקום

ישראל, עבור פגסת ישראל) הטה גו' ועגני,

קודמת "תפלה לעני כי

מפני מה הוא, לפי ד-עני ואביון אני (עד-פאן-

ישראל, עבור פגסת ישראל)

לשוננו). והינו, שנוסף לכך שנגש לתפלה עם

ההקדמה הפלית ד-פי יגיד תהלתך, צריך

להיות אצלו ההרגש ד-עני ואביון אני. והענין

בזה, כדאיתא בזהר⁷⁵ שישנו הענין דתפלת

עשיר, שבכללות הוא ענין תפלה למשה⁷⁶

ושמור⁷⁷ שאין השכינה שורה אלא על חכם גבור ועשיר

ובני ישראל לפי דעני ואביון

משה⁷⁹], וישנו הענין דתפלת עני, תפלה לעני כי יצטף⁸⁰,

שהתפלת העני קודמת לתפלת העשיר. והינו, דעם היות שגם תפלתו של משה

עליו נאמר⁸¹ והאיש משה ענו מאד מפל האדם אשר על פני האדמה) היתה

באופן ד-ופי יגיד תהלתך, מפל מקום קודמת "תפלה לעני כי יצטף" לתפלתו

של משה, תפלת עשיר. והענין בזה, דהנה, תפלת משה שהיא תפלת עשיר,

גדלה מעלתה ביותר, ופפי שמבאר כ"ק אדמו"ר

שמבאר כ"ק אדמו"ר

נשמחו-עדן

(מהורש"ב)

הינו, שנוסף לכך שנגש

אדם לתפלה עם ההקדמה

פלית דפי יגיד תהלתך,

כמבאר לעיל הכונה לביטול

שפלות צריך להיות אצלו

הרגש דעני ואביון אני שהוא

(עד-פאן-לשוננו).

הענין דתפלת עני, תפלה לעני כי יצטף⁸⁰,

שהתפלת העני קודמת לתפלת העשיר. והינו, דעם היות שגם תפלתו של משה

עליו נאמר⁸¹ והאיש משה ענו מאד מפל האדם אשר על פני האדמה) היתה

באופן ד-ופי יגיד תהלתך, מפל מקום קודמת "תפלה לעני כי יצטף" לתפלתו

של משה, תפלת עשיר. והענין בזה, דהנה, תפלת משה שהיא תפלת עשיר,

גדלה מעלתה ביותר, ופפי שמבאר כ"ק אדמו"ר

שמבאר כ"ק אדמו"ר

נשמחו-עדן

(מהורש"ב)

הינו, שנוסף לכך שנגש

אדם לתפלה עם ההקדמה

פלית דפי יגיד תהלתך,

כמבאר לעיל הכונה לביטול

שפלות צריך להיות אצלו

הרגש דעני ואביון אני שהוא

(עד-פאן-לשוננו).

הענין דתפלת עני, תפלה לעני כי יצטף⁸⁰,

שהתפלת העני קודמת לתפלת העשיר. והינו, דעם היות שגם תפלתו של משה

עליו נאמר⁸¹ והאיש משה ענו מאד מפל האדם אשר על פני האדמה) היתה

באופן ד-ופי יגיד תהלתך, מפל מקום קודמת "תפלה לעני כי יצטף" לתפלתו

של משה, תפלת עשיר. והענין בזה, דהנה, תפלת משה שהיא תפלת עשיר,

גדלה מעלתה ביותר, ופפי שמבאר כ"ק אדמו"ר

שמבאר כ"ק אדמו"ר

נשמחו-עדן

(מהורש"ב)

(7) תהלים פו, א. (74) ראה פרדס שער כג (שער ערכי הכינויים) בערכו. ערכי הכינויים (לבעל סדר הדורות) בערכו. ובכ"מ. (7) ראה זח"ג קצה, א. ועוד. (76) תהלים ז, א. (77) שבת צב, א. נדרים לח, א. (78) תשא לד, א. (79) ראה נדרים שם. (8) תהלים קב, א. (81) בהעלותך יב, ג.

באתי לגני אחותי כלה

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 בארוכה, שאמתית ענין העשירות הוא לא פני שיכולים
 2 לחשוב שזהו רק שלא חסר שום דבר, פי ענין זה הוא רק
 3 די מחסורו אשר יחסר לו כלשון התורה לענין צדקה שצריך לספק
 4 לעני את מחסורו אבל אין חובה לתת לו צדקה עד שיפוך לעשיר, ואין
 5 זה עדין ענין העשירות.

אצלו חסרון בעניני קדושה, אלא עניני קדושה הם אצלו
 באופן של עשירות כי סוף סוף השפלות והביטול של העני הם באופן
 הרבה יותר עמוק מאשר אצל העשיר.

(י) ומסים במאמר: וזהו האות ד', שרומזת לדלות ועניות
 למעליותא, בצד הקדושה, כמבואר

לעיל באריכות, מה שאין כן ר'
 אין בו יו"ד בצידו כפי שיש לאות
 ד', שאין בו בחינת הבטול,
 אדרבה הוא בבחינת ישות
 ונפשות, ולכן הוא מאתן
 דאתחזיאו על סטרא בישא,
 האותיות הנראות בצד הרע, והעניות
 והדלות דסטרא אחרא הוא
 שאין להם שיכות לאלקות,
 עניות ודלות של חסרון, ובזה גופא
 עצמו הרי הם נעשים במשך הזמן
 בבחינת יש ומציאות יותר
 ויותר (עד כאן לשונו).

1 בארוכה, שאמתית ענין העשירות הוא לא פני
 2 שיכולים לחשוב שזהו רק שלא חסר שום דבר,
 3 פי ענין זה הוא רק די מחסורו אשר יחסר לו³²,
 4 ואין זה עדין ענין העשירות. והינו⁸², שבכללות
 5 ישנו ענין העניות, ולאחר-יזה ישנו הענין של
 6 השלמת החסרון של העני, די מחסורו אשר
 7 יחסר לו, אבל אי אתה מחויב לעשרו⁸³,
 8 ולמעלה מזה הוא ענין העשירות, שאין שום
 9 דבר שחסר לו, אפילו לא חסרון של ענינים
 10 כאלו שמקודם לכן לא היתה לו שיכות אליהם,
 11 כי-אם שמושפע בריבוי השפע כו'. ועל-הדרך-זה
 12 הוא ברוחניות, שענין תפלת עשיר דמשה, הינו
 13 שהיו אצלו כל עניני קדושה לא רק ללא שום
 14 חסרון, אלא באופן של עשירות. ומפל-מקום,
 15 תפלת העני קודמת לתפלת העשיר, והינו, שכדי
 16 שהתפלה זאל דערנעמען גאר אינגאנצן, צריך
 17 להיות "תפלה לעני, הטה ה' אונך עניי פי עני
 18 ואביון אני", לפי שהבטול והשפלות מגעת
 19 (ובמילא ממשיכה גם למטה) בעומק ולמעלה
 20 יותר אפילו מתפלת עשיר, שלא זו בלבד שאין
 21 אצלו חסרון בעניני קדושה, אלא עניני קדושה
 22 הם אצלו באופן של עשירות.

והינו, שהחלוק ההכל בין
 האותיות ד' ור', הוא באופן
 שהן הפכיות לגמרי, שלא זו
 בלבד שאות ד' היא
 בקדושה, ואות ר' היא
 מאתן דאתחזיאו על סטרא
 בישא, הצד של היפך הקדושה,
 אלא יתרה מזה, שאות ד'
 היא מדרגה נעלית בקדושה
 גופא עצמה, שזהו ענין ספירת
 המלכות, שאף שהיא באופן
 של דלות, דלית לה מגרמה

(י) ומסים במאמר: וזהו האות ד', מה שאין כן ר'
 אין בו יו"ד, שאין בו
 בחינת הבטול, אדרבה הוא בבחינת ישות ונפשות, ולכן הוא
 מאתן דאתחזיאו על סטרא בישא, והעניות והדלות דסטרא אחרא הוא שאין
 להם שיכות לאלקות, ובזה גופא הרי הם נעשים בבחינת יש ומציאות יותר
 ויותר (עד כאן לשונו). והינו, שהחלוק בין האותיות ד' ור', הוא באופן שהן
 הפכיות לגמרי, שלא זו בלבד שאות ד' היא בקדושה, ואות ר' היא מאתן
 דאתחזיאו על סטרא בישא, אלא יתרה מזה, שאות ד' היא מדרגה נעלית
 בקדושה גופא, שזהו ענין ספירת המלכות, שאף שהיא באופן של דלות,

6 והינו⁸², שבכללות באופן כללי
 7 יש כמה מדרגות בעניות ועשירות
 8 ישנו ענין העניות כאשר האדם
 9 נמצא בעוני ומחסור, ולאחר-יזה
 10 ישנו הענין של השלמת
 11 החסרון של העני, די
 12 מחסורו אשר יחסר לו, אבל
 13 אי אתה מחויב לעשרו⁸³,
 14 ולמעלה מזה הוא ענין
 15 העשירות, שאין שום דבר
 16 שחסר לו, אפילו לא חסרון
 17 של ענינים כאלו שמקודם
 18 לכן לפני שנעשה עשיר לא היתה
 19 לו שיכות אליהם, כפי-אם
 20 שמושפע בריבוי השפע כו'.
 21 ודווקא מצב כזה נחשב עשירות כאמת.
 22 ועל-הדרך-זוה הוא ברוחניות,
 23 שענין תפלת עשיר דמשה,
 24 הינו שהיו אצלו כל עניני
 25 קדושה לא רק ללא שום
 26 חסרון, אלא באופן של
 27 עשירות "בריבוי השפע" ומפל-
 28 מקום, תפלת העני קודמת
 29 לתפלת העשיר, והינו, שכדי
 30 שהתפלה זאל דערנעמען
 31 גאר אינגאנצן תחזור באדם
 32 ו'תפוס' אותו לגמרי ובשלמות,
 33 צריך להיות "תפלה לעני
 34 הטה ה' אונך עניי פי עני
 35 ואביון אני", לפי שהבטול
 36 והשפלות מגעת נוגעת ויש לה
 37 פעולה והשפעה (ובמילא
 38 ממשיכה גם למטה) בעומק
 39 ולמעלה יותר אפילו מתפלת
 40 עשיר, שלא זו בלבד שאין

[ז"ר"ה] תפלה למשה תר"ס [סה"מ תר"ס ע' מט ואילך].

(82) עיין כתובות (סז, ב. ושם) ג' האופנים: די מחסורו כו' לעשרו כו' הי' משתמש בכלי זהב ישתמש בכלי כסף בכלי רחם ויחגשו ררלי וחשת. (83) כתובות שם.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

כלום, אין לה כלום משל עצמה (כמבואר לעיל באריכות) הרי דוקא
 על-ידי-זה פונקט מקבלת וקולטת היא בתוכה את כל האורות
 שלמעלה, וממנה נמשך פללות ענין
 ההתנשאות למטה, להיות דירה לו? תברך למטה וכך נשלמת
 זונת הבריאה (וכמו שנתבאר
 לעיל שעל-ידי תכלית הטוב
 מגיעים למעלה יותר מתפלת
 (שיר). ואלו אות ר',
 שבסטרא-אחרא גופא עצמה
 היא תכלית הישות, להיותה
 ואופן של דלות ורישות,
 שלא זו בלבד שהיא דלה
 יקה וחסרה מפל עניני קדושה,
 ולא שהיא גם רשה ורש' הוא
 בו יותר חמור מדל' (כמבואר לעיל
 יצד הדבר נלמד מהפסוקים) מפל
 עניני קדושה, שמנה נעשת
 מציאות של חומריות למטה,
 תכלית מציאות היש, הניגוד
 הגמור לביטול במציאות.
 (א) וזהו שהאות ר' היא
 תחת האותיות דתבת קרש',
 ועל זה נאמר ועשית את
 וקרשים שמצד עצמם הם דבר לא
 צוי למשפן עצי שטים לדבר
 ובקדושה, הינו, שתכלית
 ועבודה היא למצוא
 קדושה שהרי האותיות ק' ור' הן
 ותיות קדושות, כמו כל כ"ב האותיות
 לא שבקדושה עצמה צריך למצוא
 ות הענין שנותן מקום
 מציאות כזו שעל-ידי
 השתלשלות וצמצומים
 ופילות, יוכל להיות מזה

דלית לה מגרמה כלום, הרי דוקא על-ידי-זה
 כונסת היא בתוכה את כל האורות שלמעלה,
 וממנה נמשך פללות ענין ההתנשאות למטה,
 להיות דירה לו? תברך (וכמו שנתבאר לעיל
 שעל-ידי תכלית הטוב מגיעים למעלה יותר
 מתפלת עשיר). ואלו אות ר', שבסטרא-אחרא
 גופא היא תכלית הישות, להיותה באופן של
 דלות ורישות, שלא זו בלבד שהיא דלה מפל
 עניני קדושה, אלא שהיא גם רשה מפל עניני
 קדושה, שמנה נעשת מציאות של חומריות
 למטה, תכלית מציאות היש.
 (יא) וזהו שהאות ר' היא תחת האותיות דתבת
 קרש', שעל זה נאמר ועשית את
 הקרשים למשפן עצי שטים, הינו, שתכלית
 העבודה היא למצוא בקדושה את הענין שנותן
 מקום למציאות כזו שעל-ידי השתלשלות
 וצמצומים ונפילות, יוכל להיות הענין דסטרא-אחרא, שזהו ענין האותיות
 ק' ור', כדאיתא בספרי קבלה⁸⁴ שענינם הוא נצח והוד, שהוא ענין הגבורות
 והצמצומים למטה מטה בקדושה, שמנה יכול להיות (לאחרי הצמצומים
 והנפילות) הענין ד' לעומת זה' בתכלית השפלות, ועל-ידי העבודה דאתפניא
 סטרא-אחרא ואתהפכא סטרא-אחרא, עושים מהם קרשים למשפן, שעל-ידי
 זה מקימים את תכלית פונת בריאת העולם, שיהיה "ושכנתי בתוכם", בתוך
 כל אחד ואחד מישראל, כפי שהיה בהתחלת הבריאה (ובאופן נעלה יותר),
 שעיקר שכניה בפתחונים היתה.

35 הענין דסטרא-אחרא, שזהו ענין האותיות ק' ור', כדאיתא
 36 כמובא בספרי קבלה⁸⁴ שענינם של האותיות ק' ור' הוא הספירות
 37 נצח והוד, שהוא ענין הגבורות והצמצומים למטה מטה
 38 בקדושה עצמה, שמנה יכול להיות (לאחרי הצמצומים
 39 והנפילות) הענין ד' לעומת זה'
 40 זה' בתכלית השפלות, ועל-
 41 ידי העבודה דאתפניא
 42 סטרא-אחרא ואתהפכא
 43 סטרא-אחרא, כמבואר לעיל,
 44 עושים מהם מעניינים אלו
 45 בקדושה הנרמזים באותיות ק' ור'
 46 קרשים למשפן, שעל-ידי-זה
 47 מקימים את תכלית פונת
 48 בריאת העולם, שיהיה
 49 "ושכנתי בתוכם", בתוך כל
 50 אחד ואחד מישראל, כפי
 51 שהיה בהתחלת הבריאה
 52 (ובאופן נעלה יותר כיוון
 53 שבתחילת הבריאה עדיין לא הייתה
 54 עבודת האדם, וכעת המשכת עיקר
 55 שכניה בעולם היא על ידי "אתפניא"
 56 ו"אתהפכא"), שעיקר שכניה
 57 בפתחונים היתה.

(8) ראה לקו"ת להאריז"ל פ' ויקהל-פקודי. וראה גם ספר הערכים חב"ד מערכת אותיות התורה - אות ק' (ע' שכב ואילך). ש"נ.

לקוטי-שיחות - פרשת בא

זיאמרו הלל באכילת הפסח, וזה אינו ענין כללי בהכנה
 היות עבדי ה', ולפיכך אין הכרח להשלים זאת.
 ואילו ההלל הנאמר בעת שחיטת הפסח הוא מצד
 השחיטה עצמה, זהו חלק מעבודת השחיטה - ולכן זהו
 חלק גם בעבודה הכללית של פסח, שצריך ואפשר
 לתקן תמיד.

(משיחות אהש"פ תשכ"ו)